

rum ad portandum jugum Domini. Sed non sic impū. Hugo Card. in Pl. 1.

Fac tibi duas tubas argenteas dulciter, si semel clangueris, venient ad te principes, & capita multitudinis Israel: Si autem prolixior clangor increpaverit, movebas castra. Num. 10. 2. Duabus his tubis comparanda gemina hæ vocatæ, Nunc, & Semper. Lex Mundi est: nunc læti sumus: nunc fruamur bonis, dum sunt. Qui unam tantum hanc tubam attendunt, & ad solum Nunc aurem utramque attollunt; ii vivunt perinde, ac si illud semper nunquam securum esset. Ideo castra non movent; peregrinos se esse obliviscuntur: adeoque illius nunc clangor aures illis obdunt; ut ad optima monita surdi, securum semper non audiant. Quiquis verò concisum, & prolixiorem, sonum semper utriusque tubæ mente seriatim percipit; & præsentia futuris, transitoria æternis, confert; ille mox abutum parat, sepulchrum circumspicit, fanebre lineum exponit, feretrum sibi locat, sua omnia componit ad iter; ubique meminit, in via se esse ad æternitatem. Drexelius de æternitate. Conf. 4. §. 3.

Benedic Deo, & more. Job 2. 9. si blasphemaveris, dicebat incepta, & infussa mulier, morieris & moriendo tormentis carebis. Quasi vero morienti blasphemus non æternus dolor succederet. Mulier fatua præsentis putredinis horrebat molestiam, æternam flammam minime cogitabat. Ferebat ille præsens incendium, ne incurret in futurum. S. Chryostomus hom. de S. Job.

Adhuc tu permanes in simplicitate tua? Ibidem. Simplicitatem in marito redarguit; quod, temporalia cuncta despiciens, puro corde sola æterna concupiscit. S. Gregorius mor. l. 3. c. 11.

Turbatus sum, & non sum lacrimis: cogitavi dies antiquos, & annos æternos in mente habui. Pl. 76. 5. Ideo ei patientia illa contigit, ut non esset locus: quia cogitavit dies antiquos, & annos æternos, quos per Adam amissimus, id est, vitam æternam in mente habuit. S. Bruno. Martha querula est de sorore; David tacet. Martha fatagabatur circa ministerium, & temporalia; David æterna meditatur. Qui æterna pendit, licet turbatus videatur, regio tamen animo quietus degit. Sylveira in Luc. 10. q. 10.

Qui laborat sub sole. Eccl. 1. 3. Tò sub sole, innuit hominibus querendos esse labores, qui supra solem durent, & benevolentem in cœlo, inquit Olympiodorus. Mundanus ergo, vanus, & impius, homo laborat sub sole, sibi que parat mortem, & gehennam. Pius verò laborat supra solem: quia virtutum opera, & merita, conquirit, quibus vivat Deo; ab eoque cœlo donetur, & vita æterna. Opera ergo alia fiunt supra solem, alia sub sole. Quæ ex gratia fiunt, opera inquam spiritus, supra solem sunt; quia non læduntur a temporis edacitate; & in cœlum empyreum, ævumque felix, & perenne, operantem deducunt. Quæ verò a carne procedunt, sub sole sunt; cum a solis conversionibus, atque annorum, temporumque, rubigine caro, terreneque res, consumantur. Cornelius hic.

Non desfraveris à die bono. Eccl. 14. 14. Carthusianus per diem bonum, diem æternitatis, intelligit. Ab ea autem defraudatur, qui ab ea finaliter excluditur. Octavianus hic.

Introduxit me Rex in cellam vinariam, & ordinavit in me charitatem. Cant. 2. 4. S. Gregor. hic: per cellam vinariam quid congruentius, quam ipsam æternam æternitatis contemplationem accipimus. Qui hanc cogitationem de æternitate altius in animum demiserit; gloriari poterit: ordinavit in me charitatem: nam meliorem servavit ordinem amoris: se ipsum minus, Deum plus; & propter Deum, ipsos etiam inimicos, amando. Hæc quoque cogitatio largius delibata ebrium facit: sed ebrietas optimorum desideriorum. Drexelius de æternitate. Confid. 6. §. 1.

Vulnerasti cor meum in uno oculorum tuorum. Cant. 4. 9. Vulneris illud, cordis dilectio est. Ingentis amoris itaque in illo oculo Ecclesia Christo complacuit: quoniam, non temporalia, sed æterna, profpexit. Iustus Orgelitanus hic.

Cor sapientis in dextera eius, & cor stulti in sinistra illius. Sap. 10. 2. Per dexteram bona; per sinistram mala. Dextera dat intelligere bona æterna, sinistra temporalia. Vult ergo dicere: quod sapientes cogitant bona æterna, & ea capiunt; & stulti temporalia. S. Bonaventura hic.

Dabo in silentium cadrum. Il. 41. 19. Cedri signantur nomine hi; qui virtutes, & signa, exhibent in sua operatione, qui dicere cum Paulo valent. Christi bonus odor sumus Deo. 2. Cor. 2. 15. quorum corda ita in æterno amore solidata sunt: ut eadem jam terreni amoris putredo nulla corrumpat. S. Gregor. homil. 20. in Evangel.

Respondent Chaldaei: Rex in sempiternum vive. Dan. 2. 4. Regi genti de somniorum interpretatione nihil prius insonat, quam illud: in sempiternum vive. Utinam ad omnem conatum nostrum, ad omne inceptum bonum; hæc nobis responsio prima occurrit, in hoc omnis nostra cogitatio suspiret, & fatagat; ut in æternum vivamus. Richardus à S. Vict. l. 1. de erudit. inter hom. p. 1. cap. 3.

Incurvatis sunt colles Mundi ab irrevocabilis æternitatis ejus. Hab. 3. 6. Scripsit S. Bonaventura opusculum de septem itineribus

æternitatis ad ingrediendam beatam æternitatem. Primum iter, inquit, est æternorum recta intentio: ut scilicet anima aggrediat, unum æternum intendendo, unum æternum ingrediendo, in uno æterno permanendo. secundum est. æternorum studio sa meditatio. Quartum est æternorum charitativa affectio. Sextimum est meritorea operatio, sive Deiformis, id est, divinæ operationi conformis actio, mores, & vita: opera enim illorum sequuntur illos. Nota ex p. 1. Viator singulis passibus terram calcet, in ospitiis non diu moratur, vaticum secum gerit, frequenter de termino cogitat, viam rectam, & meliorem, querit, incommoda aeris sustinet &c. Cornelius hic.

Ex Novo.

Maria optimam partem elegit. Luc. 10. 42. Disce meliora semper in omnibus eligere. Quæ sunt hæc meliora? quæ à nobis auferri non possunt; quæ æterna: non gloriam vanam, quæ præterit; non divitias, quæ auferuntur. Didasus Stella hic.

Nunc autem hic consolatur, tu vero cruciaris. Luc. 16. 25. Quammodum momentaneum est, quod delectat; æternum verò, quod cruciat: ita & momentaneum est, quod hic nunc in vita præsentis, temporalibus adverbis, cruciat; æterna autem: quod in futura retributione delectat. Dionys. Carthuf. hic.

Id, quod in presenti est momentaneum &c. 2. Cor. 4. 17. Perpende, & invicem confer, tribulationem, & gloriam; momentaneum & æternum; leve & pondus. B. Petrus Damiani l. 8. ep. 6.

Ecce nova facta omnia. Apoc. 21. 5. vis uno verbo cognoscere, quid est novum, & solum tale? æternum. Vetera sunt omnia, & ad interitum tendunt, quæ separantur ab æterno. Joan. Gerson. tr. 9. sup. Magnif.

Ex Patribus, & aliis.

Qui sæculo renuntiasset meminit, nullum sæculi diem novit: nec tempora terrena jam computat, qui æternitatem de Deo sperat. S. Cyprianus lib. de lapsis.

O bona Domini dulcia immortalia, incomparabilia, sempiterna, immutabilia! Et quando vos video? bona Domini Credo videre; sed non in terra morientium. S. Augustinus in Psalm. 26. Neque in tempore utiliter vivitur, nisi ad comparandum meritum, quo in æternitate vivatur. Ad illam ergo unam vitam, qua cum Deo, & de Deo, vivitur; cætera, que utiliter, & decenter, optantur; sine dubio referenda sunt. In eo quippe nosmetipsos diligimus, si Deum diligimus. Idem ep. 121.

Cor humanum in desiderio animæ non fixum, nunquam stabile esse potest. Sed omni volubilitate volubilius, de alio in aliud transit; querens requiem, ubi non est. Idem in Manualli cap. 25.

Qui quisque terrena diligit, vetus Canticum cantat: qui vult cantare Canticum novum diligit æterna. Cantate Domino Canticum novum. Pl. 149. 1. S. August. hic.

Iner temporalia & æterna. hoc interest: quod temporale ali- quid plus diligit, antequam habeatur; vilescit autem, cum advenit. Non enim satiat animam, cui vera, & recta, sedes est æternitas. Æternum autem ardentius diligit adeptum, quam desideratum. Idem l. 1. de Doctr. Chr. c. 38.

Omnium rerum præstantissimum est, quod æternum est. Idem lib. Quaest. q. 12.

Nihil bonum est, nisi quod æternum est. Nihil bonum est, nisi quod perpetuum est: quodcumque finem habet; nec inter bona numerandum est. S. Hieron. in Pl. 91.

Locus humani cordis, est delectatio vitæ præsentis sed cum divina aspiratione tangitur; locus nostri cordis fit amor æternitatis. Consideratione igitur æternæ patriæ de loco suo animus movetur: quia, derelictis infimis, in superius cogitationibus ponitur. S. Gregor. mor. l. 2. 6. apud Cornelium in Eccl. 3. 8. 25. Si diceretur tibi: sis toto hoc menſe dives, & potens; facias, quid- quid velis; utere carnis voluptatibus, sicut placet: ea tamen conditione, ut tibi oculi postea eruantur, omne solatium tollatur; & toto tempore vitæ tuæ in fame, & siti, in omni cruciatu, & omni miseria, vivas. Nunquid tale illud bonum hoc tenore susciperes? Et quidem tota hæc vita præsens, nec mensis est; nec unius diei, vel horæ, spatium, ad illius æternæ felicitatis comparationem. S. Eusebius Emisii in natali unius martyris hom. 1.

Nimirum plenitudo, & abundantia, temporalium, oblivionem, & inopiam fecerat æternarum. Opportunè ergò tunc advenit æternitas, quando magis temporalitas prævalebat. Ubi venit plenitudo temporis, misit Deus Filium suum. Gal. 4. 4. S. Bernardus de adv. Dom. Sermon. 1.

Habet anima diem, & contemplationem æternitatis: habet noctem, & considerationem propriæ iniquitatis. S. Bonaventura in Thren. 1.

Nihil tantum valet ad sperendam præsentem vanitatem; quam cogitare jugiter æternitatem. S. Bernardus Sen. tom. 3. ferm. de regno cœlorum.

O ani-

O anima Christiana! dum impellit te spiritus superbie super vanitatibus transitaris; argue sic: si glorificanda à Domino in æternitate; quid mihi de punctuali, & umbratili, gloria super terram? si vero iusto (quod avertat Dei pietas!) iudicio damnandus sum; totus honor impensus ab hominibus, plus ad tormentum mihi cedet, quam solatium. Joan. Gerson. tr. 9. sup. Magnif.

Nunquam poterit Dei servus vinci certamine, nec gravari temporali labore; qui æterna bona vel mala, semper gerit in mente. Thomas Kemp. ferm. on Novitios p. 1. ferm. 1. Mittamus animum ad illa, quæ æterna sunt. Seneca ep. 58.

§. I V.

Exempla, & Historia.

Sarcadius Martyr, manibus & pedibus, lentè truncatus; à digitis articulatum, & per partes minutus usque ad humeros; similiter ab articulis pedum usque ad ventrem; porrexit ipse intrepidus membra toribus; & ad adstantes: ò viri spectatores! hæc facile est tolerare, qui novit de futura immortalitate cogitare. Bollandus 12. Jan.

S. Dorothea V. M. Sapricio minanti equi lei pœnas, respondet: equulei tui pœna temporales sunt: gehennæ autem tormenta æterna. Bollandus 6. Febr.

B. Dionysia M. interitus virgarum, & sanguinem toto corpore fluitantem, filium unicum trepidantem, ad martyrii confortium hæc voce animabat: illa pœna timenda est, quæ nunquam finitur; illa desideranda vita, quæ nunquam habetur. Quæ ille solidatus martyrium foriter subijt. Cornelius in Eccl. 8. 8.

Nuper Reverendissimus D. Godefridus, Episcopus Bambergenſis; cuius colloquio spirituali Romæ peregrins Herbipoli fruitus sum; hæc in mente fixum habebat: quidæsto ad osium æternitatis. Iste homo in domum æternitatis suo. Eccl. 12. 5. Cornel. hic.

Tanti fecit Ecclesia memoria æternitatis; ut nullus sit Psalmus, præcatio, hymnus; quem non fiat æternitatis memoria. Sicut erat in principio &c. qui vivit & regnat, in sæcula sæculorum. Drexelius de æternitate. Confid. 6. §. 1.

TITULUS VII

AFFECTUS.

§. I

Figuræ, & Symbola.

Ex Veteri.

Creavit Deus omnem animam viventem, atque motabilem, quam produxerat aqua. Gen. 1. 21. Per quas, & animalia ex aquis producta, omnes animi nostri motus intelliguntur; qui producuntur de profundo cordis, velut ex aquis. V. Beda hic.

Rachel, & Lia. Gen. 29. omni spiritui rationali, id est, Jacob, gemina quædam vis data est: una est ratio, altera affectio: ratio (qua discernimus; affectio, qua diligimus). Hæ sunt Spiritus rationalis gemine uxores; ex quibus oritur generosa proles: ex ratione spirituales sensus; ex ista affectus ordinati. Richardus à S. Vict. l. 2. de 12. Patriarch. apud Cornelium hic.

Aspiciunt reges terræ &c. Psalm. 2. 2. Per gentes, & populos, cogitationes; per reges, & principes, affectiones, intelliguntur. S. Bonaventura hic!

Ne offendas ad lapidem pedem tuum. Psalm. 90. 12. Pedes, quibus ad lapides offendere solemus, sunt affectus humani. Duo sunt autem principales affectus, quasi duo pedes; amor, & timor: & quocumque homo operando, loquendo, desiderando, pergit, vel amore movetur, vel timore. Bellarminus hic.

Custodi pedem tuum ingrediens domum Dei. Eccl. 4. 17. Symbolice pedes S. Gregorius, Augustinus, Basilius, Origenes, Hieronymus, & alii, accipiunt affectus animi: quia, sicut pedibus itur ad locum destinatum; sic affectibus itur ad opus æternum. Affectus ergo sunt quasi pedes animi, quibus ipse se promovet ad opus. Sensus ergo est, quasi diceret: ingressus templum custodi pedes; id est, affectus animæ: ne, quid animo volvas, aut concupiscas, Deo indignum. Corn. hic.

Ex Novo, & Patribus.

Impugnet ventis. Matth. 8. 27. Pugnant quatuor venti, scilicet gaudium, & dolor; spes, & timor: in corde hominum: & extra definitionem sapientum, aut non finit animam esse felicem, sive quietam; aut illam in meliora compellunt. Sim. Cass. l. 4. c. 9. hic.

Capit lavare pedes Discipulorum. Joan. 13. 5. Homo, in sancto baptismo totus quidem abluitur; veruntamen, cum in rebus humanis postea vivitur, utique terra calcatur. Ipsi igitur humani

affectus, sine quibus in hac mortalitate non vivitur, quasi pedes sunt; ubi ex humanis rebus afficitur. V. Beda hic.

Affectiones nostræ, motus animorum sunt: lætitia, animi diffusio; tristitia, animi contractio; cupiditas, animi progressio; timor, animi fuga est. S. Augustinus tr. 46. in Joan.

Concitatones animorum puncto curru similes sunt: in quo rectè moderando summum rectoris officium est; ut viam novem: quam si tenebit, quantumlibet concitatus erit, non offendet. Lactantius l. 6. div. instit. de vero cultu.

Quilibet homo est quasi quædam civitas quadra, habens quatuor angulos; in quorum quolibet est porta una. Hæ portæ sunt quatuor affectiones; scilicet gaudium, dolor, spes, & timor. Per has autem portas universæ Mundi tentationes, demonum, atque ipsius carnis, ad animum intrant per voluntatis consensum; omnemque divinæ inspirationes per eandem transeunt ad carnem nostram à voluntate animæ cœlestis inspiratæ. S. Bernardus Sen. tom. 2. ferm. 8.

Duo sunt, quibus maximè hominis interiora pulſantur; amor scilicet, & timor: quibus geminis motibus animus, aut aperitur, aut clauditur. Sed, cum terrenum est, quod cupit, vel timet, diavolo præbet introitum: cùm autem, que sursum sunt, sapit, non que super terram; Deus excipitur, & tentator excluditur. S. Prosper AQUIT. in Pl. 141.

§. I I.

Affectus ordinati.

Affectus non muta, sed subiecta.

Figuræ, & Symbola.

Ex Veteri, Novo, & aliis.

Summe arma tua &c. Gen. 17. 3. Ut Isaac suum Esau benedictione redderet dignum; non illi præcepit, uxores ejicere, jejuna, domi residere; sed monuit, ut arcu usus patinam sibi venatione pararet. Nimirum non gule studiosus senex, sed filii genio indulgens; id solum curavit, ut arcum faciliat; & voluptatis instrumenta in obedientie tributa converteret. Imperavit, quod aliàs acturus erat; et ut foret pietas in parentem, quod alioquin fuisset dispensum otiantis. Oliva l. 12. Strom. §. ctmam dirigitur via mea &c.

Eduam de terra illa in terram, que sicut lacte, & melle. Ex. 3. 8. Cùm sciret Deus, Hebræos edendi avidos esse, & Ægyptiis ollis delectari: promisit eis terram melle, & lacte, manentem. Cùm ad sacrificandum idolis propensos videret, sacrificare non prohibuit; sed sibi sacrificari iussit. Spem in hominibus collocatam habes? muta, & in Deo colloca; Humanis rebus gaudebis? gaudete, quod nomina vestra scripta sunt in cælis. Luc. 10. 20. Tristes estis ob damna temporalia? mutate hanc tristitiam: que enim secundum Deum tristitia est, penitentiam in salutem stabilem operatur. 2. Cor. 7. 10. Hoc artificiosus est. Dominus Mat. 4. 19. Non enim dixit, venite post me; faciam vos principes terræ; nè officii novitate obstupescerent; sed, faciam piscatores hominum. Diez in festo S. Andree conc. 3. Sicut tenetque aquas descendentes in loco mo. Jos. 3. 16. Si fluxit, ut Jordanis, antea deorsum muta cursum, & sursum feraris. Sylveira in Luc. 23. q. 11.

Et in Jordanis, quia conversus est retrosum. Pl. 113. 5. Cursum aquæ non perdidit, sed mutaverunt, quando retro stantes sese attollebant. Baeca tr. 2. l. 5. §. 13. Ama, quod prius contemnebas; contemne, quod prius amabas; & securus sis, quia conversus est Jordanis. Dilige Deum, despicie Mundum; & vere fa- tebor, quia Jordanis conversus est retrosum. Qualis, quæro ista est conversio Jordanis? quàm mirabilis! quàm laudabilis! quàm amabilis! Totum impetum amoris, totam inundationem dilectionis, totam affluentiam delectationis, magna cum festinatione currere, non deorsum, sed sursum; querere que sursum sunt, non que super terram. Richardus à S. Victore tr. de ex- terminatione mali &c. c. 4.

Utinam dirigantur via mea &c. Psalm. 118. 5. Cur non pedes sed vias, dirigi precatur? Quia sciebat, Deum hominum vias transferre in semitam mandatorum; quo suavius eos ad mandata pelliciat. Sic Apostolos noluit Jesus piscationem deserere: sed laxare retia in captivam hominum. Matth. 4. 19. Oliva lib. 12. Strom. hic.

Biibite, & inebriamini. Cant. 5. 1. dicit Christus Discipulis. Siquidem jam hoc ipsum, quod non habetis tristitiam, sive dolorem, sæculi: quod contemnitis gaudium Mundi; quod timorem hominis non metitis; quod non in homine speratis; que velle- delictet quatuor passionibus aquæ mortuæ sunt: Sed solummodo secundum Deum contristamini; solummodo in spiritu S. gaudetis solum Deum timetis, & in solo Deo speratis. Jam, inquam, hoc ipsum est, prægustare factum ex aqua vinum, & ebrietas initi- um. Veniet autem satietas, perfrictur ebrietas; inebriabuntur ab uberrime. S. Rupertus hic.

Post hoc ambulabunt Justus in Galileam. Joan. 7. 1. Migrat corpore, qui motu corporis mutat locum: migrat corde, qui motu cor-

cordis mutat affectum. Si aliud amas, aliud amabas; non ibi es, ubi eras. V. Beda hic. Qui gloriatur, in Domino gloriatur. 1. Cor. 1. 31. Consideravit Apollolus, rationalem creaturam adeo affectare gloriam; ut aut vix, aut numquam, ab hoc desiderio compesci possit. Propterea, secundum datam sibi a Deo sapientiam, saluberrimum adinventit consilium, dicens: quandoquidem persuaderi a nobis non potest, non gloriarī, saltem, qui gloriatur, in Domino gloriatur. S. Bernardus de triplici gloria. Sicut a gro potum petenti, non omnis, sed noxius solum negatur; salubris verò conceditur. Didac. Niss. fer. 3. Dom. 5. Quadr. §. 4. Purga amorem tuum: aquam, fluentem in cloacam, converte ad hortum. Quales impetus habebas ad Mundum, tales habebas ad artificem Mundi. S. August. Præfat. in Pl. 31.

Exempla, & testimonia.

Ex Veteri, & Novo.

Convertimini ad me in toto corde vestro. Joel. 2. 12. Attende solum, quid diligas, quid metuas, unde gaudeas, aut contristeris. Totum enim hominis cor in his quatuor affectionibus est; & de his accipiendo puto, quod dicitur, in toto corde. Converterat proinde amor tuus; ut nihil omnino diligas, nisi ipsum, aut certe propter ipsum. Converterat etiam ad ipsum timor tuus: quia perversus esse timor omnis, quo metuis aliquid præter eum, aut non propter eum. Sic & gaudium tuum, & tristitia, æque convertatur ad ipsum. S. Bernardus serm. 2. in cap. jejuniis.

Venite post me, & faciam vos fieri piscatores hominum. Matth. 4. 19. Cur Dominus vocat suos Apostolos sub metaphora piscatorum? Captatores piscium sunt hominum piscatores; de labore transeunt ad laborem: quia labor nescit lassescere meditatus. Omnia, quæ de se veniunt, non fatigant virtus exercitio perseverat. Hinc est, quod Apollolus suos Christus humanis laboribus exercere voluit; ut eos indefectos redderet in divinis. Voluit Deus eis manere fortitudinem, de exercitio præstare virtutem; & quia fructus provenit ex labore; voluit eos labores non perdere, sed mutare. S. Chrysololus serm. 28. Immutat intentionis negotium, non piscationis officium. S. Paschasius l. 3. in Mattheum. Non exigitur ab eis novum opus; sed ut etiam in piscatione se exerceret; & ut labore, quem pro hominum famulatu tenui lucro sustinebant, pro Dei obsequio potent. O quantum sepe erit virtutis, & meritorum, incrementum; si laborum mutetur scopus; ut arumtas, quas pro Mundi vanitate patitur, pro Dei gloria toleremus. Sylveira in Mattheum. 4. Quia illi vocati ab arte captatores piscium, mutantur & sunt piscatores hominum; non dubium, quin & Paulus, quia & ipse per Dominum nostrum Jesum Christum vocatus Apollolus est, simili artis suæ transformatione mutatus sit; & a faciendis tabernaculis terrenis, ad cælestia tabernacula construenda translatus sit. Origenes homil. 17. in Num. 23.

Beati patres spiritum suum in se ipsum esse regnum colorum Matth. 5. 61. Non erat nomen aptius pro caelo, quam regni? Respondet Gregor. Nisi quoniam magnum quiddam, & supra omnia propendens, quæ magni faciunt inter se homines, regni nomen in vita est; idcirco usus est etiam eo, ad supernorum bonorum declarationem. Quasi diceret: porit alia appellatione cælestem paradisi denotare. Sed ut prudens Ecclesiastes ad ingenium Auditorum se accommodare; & sagax piscator; suavi cibo regere hamum, & incautum allecare piscem solet: ita Dominus Magister, ut homines attraheret dulcem, & expectatissimam imperandi eam homo prædicationis circumposuit; beatamque illam patriam vocavit regnum; ut avidis auribus, quæ dicebantur, hauserent. Did. Niss. Polit. cœl. p. 1. l. 5. c. 1.

Si luceat in vobis opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum, qui in caelis est. Matth. 5. 16. Quia noverat Dominus, amabile bonum esse, quod unicuique proprium; ideo suavitè disponens præceptum appetitus gloriæ, non trahit Discipulos ad appetitum alienæ gloriæ; sed temperat appetitum gloriæ propriæ: eam transferendo in gloriam propriam. Propterea enim non dixit: & glorificent Deum omnino a nobis diversum; sed glorificent Patrem vestrum, qui in caelis est. Patris siquidem proprii honor, & gloria, naturaliter quaritur a filiis: Cajetanus hic.

Ibi caritate vobis, &c. Matth. 6. 20. id est, omnes homines ad recordandas divitiæ adeo proclives video, ut thesauros congerere non prohibeam, sed eos in corde asseruari consulam: mutare locum; non animum exiit. Pina in Eccl. 1. Ethol. 3.

Sequitur me. Matth. 9. 9. Aptè per imaginem quamdam à publico ad magis publicum transivit officium; cum vocaretur à Christo Rego regum; & Domino dominantium: qui non unius civitatis, aut provincie; sed totius Mundi rempublicam reparaturus advenerat. Sicut enim piscatores hominum fecit arte non obliata, sed in meliora mutata; sic Mattheum fecit deserere teioniam factionem, agente pro terrena republica, ut ageret pro aeterna. Sim. Cass. l. 9. cap. 17. Sic Mattheum calamo va-

cantem, & ratiocinia scribentem, vocat; ut creet Evangelium: argumentum mutat, non genium. Alvarez Joseph. illustr. Illustr. 268.

Regnum colorum vim patitur, & violenti rapiunt illud. Matth. 11. 12. Cur, qui vetat rapinas, in negotio, regni cœlestis rapinæ, & violentiæ, meminit? S. Paulinus ep. de gazophilacio: d' abundantia bonitatis Dei: nè trepidet, nè cuncteris, nè parcas. Esto violentus Deo, rape regna colorum. Qui vetat aliena contingi, sua gaudet invadi: & qui dampnat avaritiæ rapacitatem, laudat fidei rapinam. Delectatur Deus; si quæ aliquando pro terrenis fecimus, pro cœlestibus exhibeamus; ut affectus mali in bonos mutentur. Sylveira hic. Qui rapit extorques aliena, rapito ubi proponitur corona. Nè rapit terram, sed cœlum. Quid rapinas exeres in pauperem, ut te criminetur? rapito Christum, hoc rapinæ genus approbentem S. Chrysolomus in Eutropium apud Pina in Eccl. Ethol. 3.

Venite ad me, qui laboratis, & onerati estis; jugum enim meum suave, & onus meum leve. Matth. 11. 28. 30. Laborantes ad refectorem invitati, ad requiem provocati onerati: non tamen interim onus subtrahit, aut laborem; magis, autem onere alio aut alio labore, commutat. S. Bernardus in Pl. qui habitat.

Conventioe fultu. Matth. 20. 2. Cur aeterna beatus denario comparat? Respondeo: adeo aurī cupiditas hominum animos ad ferapit, ut denarii lenocinio summa beatus fuerit significanda, quæ ardentius illam homines moverent. Non vult in nobis Christus affectum mutare, sed illum obiecta. Sylveira hic q. 6.

Dilectum malum. Luc. 7. 47. Magdalene via amor erat. Non illam proficere amorem julit, sed fidei illi sanctè amandum proposuit. Abrahamum Chaldaeum, & Magos, non prohibuit patrio ritu rimari stellæ: sed in his docuit Deum invenire. Non deferenda via sunt; sed cor, animique propofitum immutandum, ut deveniant ad Christum. Oliva l. 12. Strom. §. utinam dirigantur via mea.

Facite vobis fasculos, &c. Luc. 12. 33. Christus! quò te pertrahit amor tuorum? ut avarum lucrificas, facies eum, quod desiderat, non quod oportet, audire: fasculos imperas. Et ternos faucos, qui non deficiunt, vis parari; ut avarum, dum confecta percurrit ad lucra, aut virtutem capiat, aut à virtute capiat. S. Chrysololus serm. 25. Quia diviti loquebatur Christus, dicebat: habiturus es thesaurum in cœlo. Matth. 19. 11. divitiarum enim amator erat: Theophylactus in Mattheum 19.

Domine timentis mei, cum veneris in regnum tuum. Luc. 23. 42. Postquam prope salutem fuit, animadversum acutus, & ingeniosus, fur thesaurum; & nactus occasione, vitam rapuit; arte furandi pulchre, & folerter, abusus. S. Greg. Niss. orat. de SS. 40. MM. Non ad ignora transit officia; malum in bonum vertit. Sylveira hic, q. 11. Vidisti quomodo nec in cruce artis suæ obliviscitur; sed per ipsam confessionem prodatur regnum. S. Chrysolomus hom. in Crucem.

Domine, quid me vis facere? Act. 9. 6. Tria Saul fecerat, quæ omnia Paulus in optima mutavit. Catenas ad vincendos Discipulos protulit; Ecclesiam filius orbavit: JESUM inmani odio profecutus est. Vide, quomodo, qui vinxerat, clamat: ego vimus in Domino. Ephel. 4. 1. Qui, odio astuatur, clamat: qui nos separabit à caritate Christi? Rom. 8. 35. Qui Ecclesiam orbavit Discipulis, totum orbem obit, ut filios pariat Ecclesie. Oliva l. 4. Strom. hic.

Gaudete in Domino semper. Philipp. 4. 4. Non vult Deus, ut vivas tristis, sed hilaris; solum petit, ut mutes causam lætitiæ. Frustris spiritus est charitas, & gaudium! Galat. 5. 22. Dixit primò charitas; quia super illa fundatum est verum gaudium. Stella de contempt. van. Mundi p. 1. c. 57.

Ex Patribus, & aliis.

Vera ratio persuadendi est, cum id poscitur, ut impetremus à vobis, quod concupiscitis: hoc; quod exigitur amatis, insinuamus, ut ametis æternum. S. Eucherius ep. parient.

Amantes vitam hortatur ad vitam. Vera ratio est persuadendi; cum id poscimus, ut impetremus à vobis, quod concupiscitis. Pro vita, quam diligitis, legatione apud vos fungimur; & hanc, quam omnes exigunt amatis insinuamus, ut ametis æternam. S. Eucherius ep. parient. ad Valerianum.

Omnis homo cupit, quod bonum est: & affectu quodam naturali constinguntur ad omne, quod bonum putamus. Et quid habetur tam bonum; quam Deus? S. Bassius Regula de insit. Monach. c. 2. Quomodo excidemus mali desiderii appetitum desiderio meliore. Idem ibidem c. 6.

Surge anima mea; curre, & festina intrare ad tales nuptias. Verba, & commuta, desideria tua. Formosam delectabiliter aspiciere solebas meretricem; aspice nunc Fidei genitricem. Aurum placebat; nunc verum placeat: argentum quærebas; nunc Dei unigenitum quæras: favore humano delectabar; nunc spiritu divino refoveris: pone carnis, & sume mentis delectationes. Petrus Cellensis lib. de panib. cap. 7.

Quis fructus est? quæ utilitas? ea indefinenter cupere; quæ, etiam

etiam si non deferant, deferenda sunt. Amor rerum deficientium ad incorruptibilia transferatur: & ad sublimia vocatus animus cœlestibus delectetur. S. Leo serm. 5. in Natal. Dom.

Cum nihil sit aliud virtus, quàm affectio ordinata, & moderata; ex intentione bona agitur, ut sit affectio ordinata, & per discretionem efficitur, ut fiat moderata. Richardus à S. Viêt. p. 1. l. 3. c. 23.

Quam admiranda, quam amplectenda, illius gratia; per quam ita operatur in nobis omnia opera nostra, ut sint tam sua, quàm nostra: dona sua, & merita nostra. Superius jam assignavimus, quam sint multiplices humani cordis affectus. Hos itaque ille Domini spiritus quotidie in electis suis paulatim temperat, & in unam harmoniam conformat, & gratia suæ plectro, quasi citharæ doctissimus, hos extendendo, illos relaxando; ad concordem quendam consonantiam coartat: donec reboet ex his in auribus Domini Sabaoth melodia quadam melliflua, & supra modum dulcis, tamquam citharæ dorum multorum citharizationem in citharis suis. Idem ibidem c. 24. Turbetur plangens animus Christianus, non miseria fidei misericordia. Timeat, nè pereant homines Christo, contristerit, cum perit aliqui Christo latetur, cum acquirunt homines Christo; timeat & sibi, nè perat Christum. Iste autem quatuor, quas perturbationes vocat, timor, & tristitia; amor, & lætitia; habent eas justis de causis animi Christiani. V. Beda in Joan. 13.

Sicut Deus, prima Veritas, est obiectum intellectus, & finis, & ideo quietus ejus; sic Deus, summum bonum, est obiectum, & finis affectus, & quietus. S. Thom. Aq. opusc. 16. c. 26.

Indignum omnino est, & absurdum; ut pranobilis anima, deputata sponsi cœlestis amplexibus, obliata suæ orientis; & illius, cujus imago est; ad mechanicos rapiatur affectus, Petrus Bles. ep. 138.

S. I. I.

Affectus excecant judicium.

Figura, & Symbola.

Sic ut visus est oculis in eorum mentem. Job 3. 7. id est, intellectus affectum. Ramirez in ep. 6. Affectus omnis, seu perturbatio, quæ mentem vexat, ac de statu dimovet rationis; jure poterit ebrietas appellari. S. Basil. Cæsar. serm. 1. de jejuniis.

Nihil aliud est ebrietas, quàm animi de nativa sanitate deturbatio, mentis penuria, vacuus intellectus: ista vero non ebrietas tantum ex vis; verum etiam ebrietas exira, & cupiditate, à ratione aliena. S. Chrysolomus tom. 6. orat. contra ebrietatem.

Duo sanè sunt, quæ in judicio faciunt cordis oculum caligare; ira, & cupiditas. Petrus Bles. c. 4.

Sicut ventriculo bile impleto non profunt lac, mel, perdices, aurum potabile, aliquantulationes, gemæ prætiose etiam naufragantibus: ita animus male affectus, probitas, scientia, studium, conceptam iram non extinguunt. Oliva t. 2. conc. 29. die 4. Ven. Quadr.

Sicut ex magno incendio niger exhalatur fumus, quò oculi caligant, nec minus fum rite possent exereceris sic ex cupiditate incendio adeo obcecurat ratio; ut pericula non advertat. Naxera in Josue 16. §. 3. Dicit Philosophus, quod sensus habens sensu aliud sensibile, debet esse ab illo penitus demudatus. Hinc pupilla est sine colore, ut de coloribus possit judicare: per viridia ocularia viridia videbis omnia. De Rampellogis fig. Bibl.

Exempla ex Veteri.

Pulchrum oculis. Gen. 3. 6. Omnium errantium prima radix, & principalis origo, fuit, & est, inordinata affectio, vel voluntatis depravatio. Eva id circo erravit: quia curiosè concupivit fructum pulchrum visu, & ad vescendum suavitè; ita ut & consequenter delapsa fit in hume errorum; ut crederet fieri sicut Deus &c. ut etiam revocaret in dubium divinam sententiam; quam absolute tenebatur credere: nè forte, inquit, moriamur. Gerson de causis errantium. Sed quæ tanta ista in poma, in ficu, pulchritudo tam admirabilis poma inesse credida est. Fernandus hic sect. 12.

Scio, quòd certissimè regnaturus sis. 1. Reg. 24. 21. Nihilominus quærebatur eum occidere: quia suadere sibi non poterat, quòd esset regnaturus; eò quòd volebat, ut regnaret. D. Didac. Stella in Luc. 18.

Oculi tui retia videant. Prov. 4. 25. Errat oculus, ubi errat affectus. S. Ambrosius lib. de bono mortis c. 9.

Delectationem, & odium, non est homo qui sentit. Eccl. 9. 1. Qui adhuc sapit, quæ hominis sunt; neque planè Deo se tradidit, nescit discrete judicio, quæ dilectione sunt digna, quæ odio. Ardua enim virtus, atque difficile, amore est digna; odit autem prosequenda voluptas, quæ de sensibilibus provenit. Homo autem, qui perversè aberrat in intellectu rerum, facile sibi omnia, quæ vana sunt, ante oculos, ut bona, proponit: deque iis judicat, non ut veritas habet, sed ut voluptas subdola subministrat. Olympiodorus hic.

Perdidisti in decore tuo sapientiam. Ezech. 28. 17. Quis ille tam noxius, tamque perniciosus, decor? tuus. Planities audi: privatus, proprius. Denique, si advertisti, non in decore, sed in suo decore, dictus est ille perdidisse sapientiam. S. Bernardus serm. 74. in Cant.

Non quid vestrum est scire iudicium, qui odio habetis bonum? Michæ 3. 1.

Ex Novo, & Patribus.

Audient Herodes rex turbatus est. Matth. 2. 3. Herodes, cum audisset, Christum natum esse, ex Prophetarum, & Magorum, sententia; & esse regnaturum; quæ veritas nulla humana vi violari poterat: obcecuratus tamen libidine non credidit. Credidit quidem esse natum, non tamen regnaturum. Did. Stella in Luc. 18. 29.

Pharisæi autem dicebant. Matth. 9. 34. Ex invidia, rationis iudicium obtenebrante. Amor enim privatus, & odium, pervertunt judicium; juxta illud Propheta: non quid vestrum est scire iudicium, qui odio habetis bonum. Michæ 3. 1. 2. Dionys. Carthus. hic.

Caro, & sanguis, non revelavit tibi. Matt. 16. 17. Caveat proprium cerebrum, qui veritatem cupit attingere. Verissimum Petri dogma probat Christus ex eo primario, quòd non in illo carni, & sanguini, acquirere potest, quæ veri affectibus ductus non fuerit. Bæza t. 3. l. 14. §. 13.

Volo, ut des. Marc. 6. 25. Non dat rationem. Vide impudentiam puellæ: vides à diabolo ipsam, penitus detineri; nec causam ullam petitionis affert; quippe nulla excogitari poterat: sed absque ratione aliorum calamitatis honorari contendit. S. Chrysolol. hom. 4. in Mattheum. De barbaro Nabucodonosore Dan. 5. 19. quos volebat, inspectis. Et Judæi Matth. 12. 38. Magister, volumus à te signum videre. Sic multi cæco affectu non ratione, ducuntur. Sylveira hic.

Er ipsi nihil horum intellexerunt. Luc. 18. 34. Verbum hoc iis quasi obvelabat amor in Christum Dominum: cuius vitam cum summè cuperent, & ei tenerrimo affectu inhærerent: non poterant sibi ejus mortem persuadere, aut ad eam serid cogitationem advertere. Affectus nostri; præsertim amoris, vel odii, frequenter nos obnubilant, & claras alioquin veritates abscondunt. &c. Marchantius Dom. Quinqu.

Sicut audio, sic judico. Joan. 5. 30. Non sicut odi, non sicut amo, non sicut timeo. Est iudicium odii; ut illud Joan. 19. 7. nos legem habemus; & secundum legem debet mori. Est & timoris; ut illud Joan. 11. 48. Si dimittimus eum sic, venient Romani, & solent vestrum leonem, & gentem. Iudicium vero amoris; ut David de filio patricida. Parvia puero Abilun, 2. Reg. 18. 5. S. Bernardus tr. degrad. hum. & superbi. Iudicium meum iustum est; quia non quero voluntatem meam. Quicumque querit facere voluntatem propriam, facile errat in judicio. Voluntas autem divina lex est omnis iudicis; & propterea, quæ conformat voluntati divinæ, non errat in iudicando. Cajetanus in Joan. c. 5.

Consilium fecerunt. Joan. 11. Unde consilia mala? malus merus, malaque spes, constituunt consilia mala. Metuit quis avarus perdere thesaurum; metuit direptionem eorum; quæ tenebat; fecit consilium malum; ut daret sibi suscepto ante mortem, quam pateretur direptionem. Metuit ambitiosus, gloriæ avidus, constitutus in auctoritate; nè à potentiori superetur, nè redigatur ad ima: invit consilium dandi mortem in eum, quem suspicatus est, posse fieri superiorem. Sim. Cass. l. 1. c. 45.

Scimus, quia vehementer claudit oculos cordis privatus amor. S. Gregor. hom. 4. in Ezech. Ubi regnat affectio, perit omne iudicium. Tanta enim odii perversitas in quibusdam mentibus regnat contra proximi sui bonum; ut illud abominentur tanquam horridum malum; quòd quidem omnino fieri non potest, mixta summa perversitate malitiæ; per quam talis homo perversit suum proprium sensum: ut merito dignus fiat illa maledictione divina, de qua Il. 5. 20. Va, qui dicitur malum bonum. S. Bernardus sen. t. 1. ferm. 23.

Tria sunt, quæ oculum intelligentiæ confundunt, atque à contemplatione veri luminis excludunt: tenebre scilicet peccatorum, recordatio eorumdem; & cura terrenorum affectuum. S. Bernardus serm. 5. de assumpt. B. V.

Illum, quem ovīs, judicare non potes: quia oculus odientis obductus tenebra odii, tenebrosa reputat opera exotis. S. Bonaventura serm. 2. in hexam.

Varia de Affectibus.

Locis corpora continentur; animo autem locus est affectio sua. S. Aug. in Pl. 6.

Disciplina Christiana non tam queritur, utrum quis irascatur? nec utrum sit tristis? sed unde sit tristis? Idem l. 9. de civ. Dei c. 5.

Arbitror, omnem motum animi aliquid facere in corpore: id autem

autem usque ad nostros exire sensus tam hebetes, tamque tardos; cum sint majores animi motus; velut cum irascimur; aut tristes, aut gaudentes, sumus. Idem ep. 135.

Affectui nec leges imperant, nec principes dominantur. Liber est, & maxime, si spiritu ducitur: quia; ubi spiritus Domini, ibi libertas. S. Bernardus ep. 184.

Penè, quot sunt diversitates rerum, tot sunt varietates affectionum, Richardus à S. Vict. de arca myst. c. 22.

TITULUS VIII.
AGONIA CHRISTI.

Vide hic, o fidelis anima! & inspicce hunc strenuum David 1. Reg. 17. Deum, ac Dominum tuum: quam ardeat, quam vehementer desideret inire certamen, & ponere animam suam pro populo suo. Ludovicus Blossius p. 3. margar. spir. c. 2.

Amortuus, & iniquitas nostra, sic te imbecillum fecerunt. Maledicta sit tanta iniquitas, pro qua sic affligeris. S. Bonaventura med. vitæ Chr. c. 76.

Cum sic orat anxiatu Dominus JESUS; ecce angelus Domini, princeps militiæ celestis exercitus, Michael scilicet, adfuit confortans eum. Idem ibidem c. 75.

O quam mirandum certamen! o quanta pugna in mediatore Christo carnem, aspicere, repugnare spiritui; & spiritum carni: tamquam si quis decubaret infirmus; & pro restauranda valetudine poculum amarissimum porrigeretur a medico; duplixi desiderio traheretur; evitandæ videlicet potionis, & consequendæ sanitatis. Passionis potest: ex sui magnitudine intolerabilis videbatur; sed & amoris vehementia, atque satisfaciendi ardor, ad subeundum crucis patibulum, supra modum urgebat. S. Laurentius Just. de triumph. Chr. age. c. 6.

Erat ista agonia, reluctatio sensualitatis mortem horrentis, & rationis mortem acceptantis: quia virtute divina qualibet pars permittebatur agere, & pati, quod erat sibi proprium. Tyrannus in Luc. 22. Meo iudicio; fuit illa agonia conatus vehemens, & contentio amoris perfecti voluntatis superioris ad expellendum timorem, vel pavorem. Passiois: qui pavor permissus erat ad tempus sacrum Christi cor affligere. Unde non fuerit repugnantia sensualitatis contra spiritum; sed expulso pavoris per charitatem ad patiendum hilariter. Doustreman de amore l. 2. c. 3. sect. 6.

TITULUS IX.
AMBITIO.

§. I.

Figuræ, & Symbola.

Ex Veteri, Novo, Patribus, & aliis.

Abiit autem Abimelech etc. Judic. 9. 1. Per Abimelech significatur ambitiosus; qui dignitates appetunt & honores; & tales proprie assimilantur diabolo, qui in celo petit dominatum. Hugo Card. hic.

Invenit ligna sylvæ etc. Judic. 9. 14. Rhamnus arbor infructuosa, & spinosa, suscipit imperium; quæ nec propriam, nec subjectorum lignorum pinguedinem habet: neque enim paradisi, sed sylvæ, ligna rectoris indignere dixit similitudo. S. Nilus lib. sylvet.

Dominandi ambitio est Amodaus. Tob. 3. S. Thom. aqu. Dom. 2. Quadri.

Misit Dominus in medio eius spiritum vertiginis: & errare fecerunt Egyptum, in omni opere suo: sicut errat obrus. Il. 19. 14. Quid est spiritus vertiginis, nisi ambitio dignitatis; quæ errare facit totam Egyptum, id est, totum Mundum, ad modum obrui. Hugo Card. in Luc.

Ecco Rex tuus venit tibi manuetus, sedens super asinum. Matth. 21. 5. Propterea sedit Dominus hodie super asinum subjugalem, afflictam, & inhonoratam: ut aperte influaret; quod magnificentia mundi asina est: subjugalis, propter vilissimam servitutem: quia quod super plures ambitiosus fatagit dominari; eò necesse habet pluribus subjugari. Est afflictus, propter angustias maxime cordiales, quas, velit, nolit necesse est ei pati. S. Bernardus sen. t. 1. ferm. 5. art. 1.

Transiit per Galilæam. Luc. 17. 11. Interpretatur Galilæa rota. Rota est dignitatum ambitio; quæ, quando magis elevata a posteriori, tanto magis deenergitur in parte anteriori. Hugo Card. hic. Ambitionis falgus bibulam animam occupat, ut per fias, & nefas, ad loca superiora, etiam de latebris eremi, nonnulli ingerant; & modis omnibus elaborant, ut cedant cum Principibus. S. Cyp. in Præfat. libri de Card. operib. Chr.

Lapis in aquas injectus diffuso flagno ingentes circulos facit. Interea in puncto ad ima delabitur; & finis ultimus est jacuisse.

Talis humana ambitio. Quantis cogitationum fluctibus semper vaga, & in orbem acta, vertigine circumfertur. Sed quanto latius gyros ducit, tanto subditius citius: & in puncto omnia, & nihil, est, Incerto autore.

§. II.

Ambitionum Exempla.

Eratis sicut Di. Gen. 3. 5. Est ambitio serpentis amula paradisi. Ille quidem promittebat, eratis sicut Di, sed adeo Adams sese diaboli voluntati accommodavit; ut divinæ voluntatis præscriptum violare non timeret. Aufonius. Ambitio, & studium placendi Regi multos perdit. Escobar. Perfec. Chr. t. 2. l. 7. sect. 2. Observat. 6.

Omnis multitudine, videns occubuisse Aaron, flevit super eo. Num. 20. 28. 30. Filii eius Eleazari fletum non lego: quia in mortui patris locum succedebat; & novæ dignitatis gaudia oculos succurrunt. Naxera in Jos. 2. §. 39.

Veritas ameo Extolam non abfoluit. deperique regum Israel legitur 3. Reg. 15. 14. 4. Reg. 123. 2. Paral. 20. 33. Fere omnibus convenit illa exceptio, quæ toties in libro Regum repetitur. Sed nec multi Religioi auferunt hæc Excella. Hugo Card. apud Did. Niff. Polit. cœl. p. 1. l. 5. c. 1.

Postumus. Matth. 20. 22. Euthymius: omnia promittunt petitionem consequi cupientes. Did. Niffenus Polit. cœl. p. 1. l. 5. c. 2. ambitio excoccat. Penè divinus amor imbecillior ambitione est factus. Nam quod ille audit, hæc non refugit; idemque poculum haurit. Discipulorum superbia, & verbi charitas. Ambitio nullum timet dolorem, nullum subterfugit discrimen, non vincula, non vulnera, non ipsam metuit mortem; dammodo optata sede potitur. Et quidem non calicem quemvis jectis proponit epotandum; sed calicem, quem ego, inquit, bibiturus sum. Itane? tantum audetis? non propono vobis calicem humanis viribus parem, sed meis impari conatibus. Imperterriti respondunt: postumus. Poteritis vos, quod poterit Christus? quid si quadraginta dies jejunandum in deserto? postumus etc. Oliva t. 2. Strom. hic.

Potesit bibere calicem? Marci 10. 38. id est, pati, & mori? Respondent: postumus. Quid non mali, & periculi, subeunt ambitionis! Theophrastus: in Matth. 20. Spectantes ad id, quod cupiunt, omnia faciliè pollicentur. Quantis malis exercetur libido! Velloso in Judith 7. Paræ. 6.

Prælatus, cui proprium viridem gestare galerum, inihiabat purpure: quam ut obtineret, gratiam nepotis Pontificii munere captare studuit; mittens eum disco argenteo immatura, atque omnino viridia, cerasa, hoc lemma margini inscripto: Te sole rubescere gaudent. Responsum accepit: cerasa sua nimis magna in umbra esse, & a multis majoribus obumbrata. Incerto Auth.

§. III.

Ambitionem fugiendi varia motiva.

Ex Veteri, Novo, Patribus, & aliis.

Omibus dicitur, quibus filius Isai vixerit super terram, non stabilius eris, neque regnum tuum. 1. Reg. 20. 31. Saul, ut filium Jonatham, studiosum servandam Davidem, faciat mortem ejus cupere, lucra de Davidis morte ei obventura referet: omnibus dicitur etc. q. d. Davide mortuo, te purpura, & diadema, exornabunt: his ergo lucris incitatus ejus vita prospicere non debes; immò potius de eade letari. Lyræ. ex hoc patet perfectio Jonathæ, qui propter hoc non traheretur a Davidis charitate. Naxera Jos. 2. §. 39.

In valem consensum etc. Il. 14. 13. Sed nullus fuit locus tot loca ambienti. Neque locus inventus est eorum amplius in celo. Apoc. 12. 7. 8. Non potest in parte sedere cœli, cum ille totum elegerit sibi S. Bernardus de gradib. humilitatis. Omnia sibi impudenter appetens omnia dignè amisit. Naxera in Jos. 1. §. 40.

Hæc omnia tibi dabo si cadens adoraveris me. Matth. 4. 9. Ut in spes dignitatis erigat, indeco ra docet obsequia, & inhoneste adorationis servitia. Nam sic, ad Mundi gloriam solum tendi per ignominiam. Idem in Jos. 1. §. 14.

Efficaciani sicut Parvuli. Matth. 18. 3. Quinam fiat, ut pueri efficiamur? qua solertia naturam denuo revocare conabimur? Vultis effici pueri? puerorum mores imitami. Illis nullus de dignitate clamor, primas non ambiunt, hæc agritudine non laborant; non parentum nobilitatem norunt, non longa serie productis majorum titulis inflantur. Dominum, ac famulos, una pariter in omnibus conversantes videbis. Adhuc nature numerosa adulterioris notis impetuosum manet. Cœlorum regnum gloriæ antem Candidatum respuit; ambitiosa repellit: humilitatis merces est, non stabulum ambitionis. S. Bassilius Seleuc. hic.

Venit libido, & dicit meus est: venit avaritia, & dicit; argentum, & aurum, quod habes, servituti meæ pretium est: venit luxuria, & dicit; meus est: venit ambitio, & dicit; plane meus es. S. Ambrosius in Psalm. 118. 10. 11. Cum cetera vitia dicant finit.

simpliciter, meus est; sola ex omnibus Ambitio fidentius loquitur, & audacter affirmat, plane meus es. Manifesto, & indubitato jure ad me spectas; nemo aequè, ac ego, te sibi arrogare potest. Did. Niff. Polit. Cœl. p. 1. l. 5. c. 1.

Ambitio, ut dominetur aliis, prius servit curvatur obsequio, ut honore donetur; & dum vult esse sublimior, fit remissor. S. Ambrosius in Luc. 4.

Numerari culpa nequeunt, quæ habendæ potestatis amore perpetrantur. S. Greg. mor. l. 24. c. ultimo. Mala omnia in Ecclesiam Dei ambitio inducit, tamquam eorum radix. S. Leo ser. 4. de Nat. Dom. Excella periculosus flant: & citius corrumpunt, quæ sublimia sunt. S. Hieron. in Dan. 3.

Deus se hominibus subdit; & tu dominari gestiens hominibus, tuo te præponis Auctori? S. Bernardus hom. 1. sup. Missus.

homo natus ad laborem, non ad honorem. S. Bernardus l. 1. de Confid. ad Eugenium.

Magnum quid est, docere; verum discere, periculo caret. Cur te Pastorem facis, cum sis ovis? cur caput vis fieri, cum pes sis? cur imperatori fungi munere conaris, cum sis in ordine militum? S. Gregor. Naz. orat. 7.

Qui tunc a Judæis casus est, nuncietur falorum Christianorum blasphemiis eaditur: colaphis verò caditur ab his, qui ei honores suos præferunt. V. Beda l. 4. in Matth. 26.

Quid est tempestas culminis, nisi tempestas mentis? S. Greg. 1. p. part. c. 9.

Blandum nomen honos, mala servituti. S. Paulinus ep. ad Romanianum.

Cogitet, qui honorem affectat, tempestatem se affectare, Philo lib. de Joseph.

Cupienti animo nihil gravæ ambitio difficile; ideoque ambitio est quædam summa charitatis. Charitas enim patiens est pro æterni; ambitio omnia patitur pro caducis: charitas benigna est pauperibus; ambitio divitibus: utraque omnia credit, omnia sperat; sed longè dissimili modo: hæc ad gloriam hujus vitæ; illa ad gloriam uite sine. Petrus Blef. ep. 14. ad Sacellanos aulicos regis Anglorum.

Vide, Dignitates, Honores.

TITULUS X.

AMICITIA, SIVE AMICI.

§. I.

In genere.

Speculum est imago amicitia: sicut enim imago in speculo apparet, per omnia se accommodat objecto. v. g. si inuens speculum rideat, moveat caput, &c. illic imago speculipariter ridet &c. videtur: sic amicus amicus per omnia se accommodat; ut, quod ille vult, vel non vult, hic pariter velit, aut nolit. Eadem velle, & eadem nolle, ea demum firma amicitia est. S. Hieronym. ep. 8. ad Demetriadem. Cornelius in Eccl. 12. 10.

Tunc amicitia cognoscitur esse vera; si fit utriusque dilecti mutua familiaritate conjuncta; si secretorum omnium conscia; si ab eodem velle, & nolle, non dissona. S. Bonavent. ferm. 18. de S. Joan. In vera amicitia est cor unum, & anima una; sed in una, eademque anima voluntas est una, & a seipsa non dissona, non contraria, non diversa. Idem ibid. Conseruado inter se duos non sinit esse duos; sed unum ambos efficit. S. Chrysof. hom. 18. in 1. Cor. 6.

Hæc est amicitia: eum qui diligit; & eum; qui diligitur; non amplius esse duos divinos; sed unum esse hominem: quod quidem non ex alio fit, sed ex charitate. S. Chrysof. in 1. Cor. 6. hom. 13.

Duo animi se mutuò diligentes, duo sunt specula viva: & quod est in uno, resultat in altero; & quod in altero, resultat in uno; & iterum resultat resultat; si ad invicem apponantur. Simon Cass. lib. 16. institur. Chr. cap. 6. ad initium.

§. II.

Amicis omnia communia.

Veniat dilectus meus in hortum suum, Cant. 5. 1. Propterea in hortum suum vocatur sponsus a sponsa, ad suos fructus edendos: ut ostendat; nihil inter se habere disjunctum, nihil separatum, nihil dissonum; instat unius paris sanctissimi amicomum. Philo Carpath. hic.

Nihil mihi profuit, ultimos haussisse anhelitus, nihil flatus inspirasse in os mortenti: putabam enim, quod aut tuam mortem ipse susceperem; aut meam vitam in te ipse transunderem. Stringebam quidem brachia; sed jam perideram, quem tenebam; & extremum spiritum ore legebam, ut confortium mortis haurirem. Quid mihi unquam jucundum, quod non esset ex te profectum? quid unquam mihi sine te; aut tibi unquam sine me, voluptati fuit? Quis non tulus nobis; & propè vix ipse, somnium, communis? quæ discreta unquam voluntas? quod non commune vestigium? ferè te, cum gradum tollerem, vel tu me.

cum vel ego tecum; corpus videtur atollere. Quod si aliquando sine altero prodeundum fuit; insectum latius putares, affectum vultum cerereres, inestum animum judiceres; suspecta omnibus solitudo metum alicujus agritudinis afferebat. Ita novum videbatur omnibus, nos dividi. At verò, ubi ambobus prodeundum fuit, non plura in itinere vestigia, quam verba: nec necessus, quam sermo, crebrior; nec ambulandi cura, sed colloquendi gratia. Uterque enim nostrum ex alterius ore pendebat: non intento aspectu legere iter; sed mutuò sollicitos excipere sermones; haurire oculorum gratiam, spirare fraternæ imaginis voluptatem. S. Ambrosius in excessu fratris Satyri.

Quo dolore contenebratum est cor meum! & quidquid aspiciebam, mors erat. Et erat mihi patria supplicium, & paterna domus mera infelicitas: & quidquid cum illo communicaveram, sine illo in cruciatum immanem vertebatur. Expectabant eum undique oculi mei, & non dabatur mihi; & oderant omnia, quia non habebant eum. S. Augustinus Confess. l. 4. c. 4. deplorans mortem eujusdam defuncti charissimi.

Basilii, ingens hujus seculi bonum. Par quoddam eramus haud ignotum Græcæ; communia omnia, unus utriusque animus erat. Quem separabant tantum duo corpora: & mutui amoris inter nos vinculum erat Deus. D. Gregor. Naz. de vita sua carne Jambico conscripta.

Nulla potest esse amicitia, ubi regnat proprietatis; & proprium diligens nemini amicitur: Qui effundit libenter amorem; quod exterius est, retinere non novit: qui aperit animum, aperit & thesaurum. Sim. Cass. l. 15. de just. Chr. c. 6.

Fortassis ignoras: tecum sui Romæ; tecum nivium preffibus sui injurias; tecum montes, vel lubricos glacie, vel scopulis exasperatos. Univerfa tecum peritulis; qui durus, dum perferes. Hæc enim est inter amicos animorum concordia; ut nihil ab altero sit alienum, nihil alteri singulare: omnia eis facit unam reipublicam voluntas una. Hildebertus Turon. Ep. ep. 88. gratulatur amico reddito Roma.

Columbæ duæ utrinque pedibus tenent annulum cum lemma: te: Communis utrinque.

§. III.

Amicus corripit, & corrigit.

Corripit me iustus in misericordia. Ps. 140. 5. Hoc unum ex magnis beneficiis Dei est; ut inveniamus fideles amicos, qui vera nobis de nobis dicant, & nos ex magno Dei beneficio libenter eos audiamus, & ex corde gratias agamus. Bellarminus hic.

Amicus fidelis, medicamentum vitæ, & immortalitatis. Eccl. 6. 16. Ecce, qualis est amicus fidelis! medicamentum vitæ. Ordinat istam vitam; officium assumit medici verus amicus, distans a noxiis impomit; purgat verbis; & asper sapè videtur. Dulcis in malis semper amicus non dicitur verus, Simon Cass. de just. Chr. l. 15. c. 11.

Amicus vester dormit. Joan. 11. 11. Amici nobis à Deo dati, ut per eos à lethali peccati somno excitemur in vitam gratiæ. Elias obdormivit in umbra juniperi. 3. Reg. 19. 5. Sed fidus amicus angelus excitavit Baizat. 2. l. 8. c. 3. §. 12. Amicus verè Lazari agit Dominus, dum eum à somno excitat. A Jebat Xenophon; afflictatione homines obdormire. Amicorum munus est, dormientes veritatis objectione excitare. Sic 3. Reg. 19. 5. angelus dormientem Eliam excitat. Escobar tr. 1. Mir. Chr. l. 10. sect. 1. Obf. 7.

Nullum tam certum est amicitia indicium; atque non connivere delinquentibus fratribus. S. Chrysof. ferm. 18. ep. ad Eph.

Habet vera amicitia nonnumquam objurgationem, adulatorem nunquam. S. Bernardus ep. 242. Hæc est verè charitatis, & amicitia; regula: ut ita se fratres mutue dulcedinis amores confoveant; quatenus, si quid in utrovis reprehensibile est, alter alteri non abscondat. S. Petrus Dam. l. 4. ep. 3. Qui diligit, obviat oportune, & importune, damnis amici: qui non corrigit; odit, & fraudulenta oscula imprimit. Et odii signum est, prætermissa correptio. Sim. Cass. de just. Chr. l. 15. c. 18.

§. IV.

Amici alia officia.

Nihil sic probat amicum, quemadmodum oneris amici portatio. S. Augustinus lib. Quæst. q. 71.

Solus est, qui sine amico est verè solus; qui cum cociderit, non habet sublevantem se. Blefen. tr. de amicitia.

Qui non amat, amicus non est. Idem ibidem.

Amicus prava quoque rebus iudicat. S. Hieron. ep. 61. ad Pammachium.

Amico fideli nulla est comparatio. Amicus fidelis, hortus conclusus, fons obfignatus; qui opportune aperitur; & comunicantur. S. Gregor. Naz. orat. 6.

§. V.

S. V.

Amici utilitas, pretium, motiva.

Benevolentia facit, ut amici vulnera utilia magis, quam voluntaria inimici oscula, sint.

Est nobis, solem hunc extingui, jucundius in tenebris agere, quam sine amico esse.

Amicus est munitum palatium, solatii portus.

Amicitia custodia est amici, magis vero custodia est amoris; nec non & animi, animaque dicitur esse custodia.

Charitas, & amicitia perfecta, sive Christiana, solis nominibus distinguntur.

In omni fortuna prudenter ad amicum festinat; bonum enim communicata letitia facit gratiorem; ad versa vero magnum suscipit ex amici solatio remedium.

Amicitia est divitiis pro gloria, pauperibus pro censu, exulibus pro patria imbecillis pro virtute, ægrois pro medicina, mortuis pro vita.

S. VI.

Verus amicus dat, non accipit: non querit sua.

Ut regnabit super Israel: & ego ero tibi secundus.

Filia Israel, super Saul stetit, qui custodiabat vos cæcino in delictis.

Qui negligit damnatum propter amicum sustinet.

Multi habent se cum amicis, sicut malis cum aureis; que faciem habentia, quod illi volunt uti, in catino reponunt: quæ postquam expresserunt, humi abiciunt.

Amico sine illos putatis, qui sua in comamoda obsequio, blandi alloquio, vultu demisso, latera vestra stipant, & limina quotidie terunt.

Multi habent se cum amicis, sicut malis cum aureis; que faciem habentia, quod illi volunt uti, in catino reponunt: quæ postquam expresserunt, humi abiciunt.

Amico sine illos putatis, qui sua in comamoda obsequio, blandi alloquio, vultu demisso, latera vestra stipant, & limina quotidie terunt.

Amico sine illos putatis, qui sua in comamoda obsequio, blandi alloquio, vultu demisso, latera vestra stipant, & limina quotidie terunt.

Amico sine illos putatis, qui sua in comamoda obsequio, blandi alloquio, vultu demisso, latera vestra stipant, & limina quotidie terunt.

Amico sine illos putatis, qui sua in comamoda obsequio, blandi alloquio, vultu demisso, latera vestra stipant, & limina quotidie terunt.

Amico sine illos putatis, qui sua in comamoda obsequio, blandi alloquio, vultu demisso, latera vestra stipant, & limina quotidie terunt.

Amico sine illos putatis, qui sua in comamoda obsequio, blandi alloquio, vultu demisso, latera vestra stipant, & limina quotidie terunt.

S. VII.

Amicus falsus se, & sua, querit.

Figura, Symbola.

In articulo dicit illius ingressus est Noe, & omne animal secundum genus suum.

Cum delaverit Heribum & Jobanum, & Deut. 7. 1. Preceptum fuit populo electo DEI, ne amicitiam quomodo firment cum Hethæis, Jebusæis, & filiis Canaanitibus.

Amicus falsus se, & sua, querit. Qualis amicitia corvi, talis est plurimum amicitia Mundi.

Amico sine illos putatis, qui sua in comamoda obsequio, blandi alloquio, vultu demisso, latera vestra stipant, & limina quotidie terunt.

Amico sine illos putatis, qui sua in comamoda obsequio, blandi alloquio, vultu demisso, latera vestra stipant, & limina quotidie terunt.

Amico sine illos putatis, qui sua in comamoda obsequio, blandi alloquio, vultu demisso, latera vestra stipant, & limina quotidie terunt.

Amico sine illos putatis, qui sua in comamoda obsequio, blandi alloquio, vultu demisso, latera vestra stipant, & limina quotidie terunt.

Amico sine illos putatis, qui sua in comamoda obsequio, blandi alloquio, vultu demisso, latera vestra stipant, & limina quotidie terunt.

Amico sine illos putatis, qui sua in comamoda obsequio, blandi alloquio, vultu demisso, latera vestra stipant, & limina quotidie terunt.

Amico sine illos putatis, qui sua in comamoda obsequio, blandi alloquio, vultu demisso, latera vestra stipant, & limina quotidie terunt.

Amico sine illos putatis, qui sua in comamoda obsequio, blandi alloquio, vultu demisso, latera vestra stipant, & limina quotidie terunt.

Amico sine illos putatis, qui sua in comamoda obsequio, blandi alloquio, vultu demisso, latera vestra stipant, & limina quotidie terunt.

Amico sine illos putatis, qui sua in comamoda obsequio, blandi alloquio, vultu demisso, latera vestra stipant, & limina quotidie terunt.

Amico sine illos putatis, qui sua in comamoda obsequio, blandi alloquio, vultu demisso, latera vestra stipant, & limina quotidie terunt.

Amico sine illos putatis, qui sua in comamoda obsequio, blandi alloquio, vultu demisso, latera vestra stipant, & limina quotidie terunt.

Amico sine illos putatis, qui sua in comamoda obsequio, blandi alloquio, vultu demisso, latera vestra stipant, & limina quotidie terunt.

Amico sine illos putatis, qui sua in comamoda obsequio, blandi alloquio, vultu demisso, latera vestra stipant, & limina quotidie terunt.

Amico sine illos putatis, qui sua in comamoda obsequio, blandi alloquio, vultu demisso, latera vestra stipant, & limina quotidie terunt.

Amico sine illos putatis, qui sua in comamoda obsequio, blandi alloquio, vultu demisso, latera vestra stipant, & limina quotidie terunt.

Amico sine illos putatis, qui sua in comamoda obsequio, blandi alloquio, vultu demisso, latera vestra stipant, & limina quotidie terunt.

Titulus X. Amicitia, sive Amici.

Exempla.

Tu es Christus Filius DEI vivi. Matth. 16. 16. Publica voce proficitur Petrus, Christum esse Filium DEI: unde à Domino laudatur.

Emerunt aromata. Marci 16. 1. Amici figura, Juvenis. Lemma: Hyems, & asis.

Est autem amicus socius mensa. Eccl. 6. 10. Proverbiolum Hebræum est: in domo sua hospes, in aliena paterfamilias. Est enim genus hominum; qui domi parsimonia colunt, foris luxu disfluunt: qui aliena vorant, ut sua; & suis parcent ut alienis: in propria mensa fornicat, in aliena vultures.

S. VIII.

Amici divitum multi.

Eserebat ei paralyticum. Matth. 9. 2. Verisimile est, paralyticum hunc fuisse divitem: quia multi ipsius obsequio deputati, tum in deferendo, tum in aliena domo disrupto tecto devastanda: in quo non modicum iniquum damnum inferebatur.

Turba civitatis multa cum illa. Luc. 7. 12. Erat enim matrona nobilis, & dives, ut ait Haymo. Sylveira hic.

S. IX.

Amicus fidelis permanet in adversis, & est constans.

Figura, Symbola.

Quid quia obtuleris sacrificiis, salsæ condies. Levit. 2. 13. Sale significatur æterna durabilitas. Ea de causa olim hospitibus antea cibos apponebatur: ut scilicet significaretur, amicitie firmatas, ac perseverantibus. Quare multi gentiles, teste Pierio in hierogl. falsis, omnisfium habebant, si sal in mensam profundi contingeret: quasi per hoc amicitia everso portendebatur.

Luna perfecta in æternum, testis in calo fidelis. Psal. 88. 38. Testis scilicet divine providentiæ & bonitatis.

Resplendit facies ejus sicut sol. Matth. 17. 2. Sol lætatur cum lætaretur tristitatur, & obscuratur, cum moriente JESU. Symbolum est veri amici, gaudere cum gaudentibus, flere cum flentibus.

Tenebræ facta sunt. Matth. 27. 45. In transfiguratione resplendit facies ejus sicut sol; nunc vero in Passione obscuratus est sol. Sol consoletur se Passionis in Calvaria præbit, quia in Thaboris gloria Dominus illum socium admisit.

Hesperus Lem. Vespere, & mans. Omni tempore diligit, qui amicus est. Prov. 17. 17. Vespere, & mans, & meriæ, narabo, & annuntio. Plal. 54. 18. Picinelli.

S. X.

Amicus infidelis, inconstans.

Figura, Symbola.

Est amicus socius mensa. Eccl. 6. 10. Mercurius auri amicus, semper illi inhaeret: cum tamen in foragegem amittitur, mox fugit, hoc est, non permanebit in tribulationibus. Vere prope flumen liberet pueri, puellaque, deambulatio: floribus enim abundans: at hyeme deserit.

Amicus infidelium Exempla, & textus. Ex Veteri. Recordatus est inter epulas. Gen. 40. 20. Prolata sententia contra principem pistorum, nullus alicui, nullus amici,

cus, apud regem interposuit. *Idem* Alvarez Illustr. 145. *Quo ascensu ferunt curia quosdam senes*, Gen. 50.7. Non quia Jacobi filium, sed quia præcipuum Ministrum Pharaonis comitantur. Cadaver Jacobi comitantur Magates: & tamen cum postea esserent ossa Josephi, nullus Ægyptius comitatus: quia perit Spes lucri. *Idem* Illustr. 350.

Omnes Israel, qui stabat per gyrum, fuit ad clamorem perueniunt, dicens: *nè forte nos terra deglutiat*. Num. 16. 34. Cum sibi viderentur Core, Dathan, & Abiron, Moysem ducatum affectare, in defensionem, & immunitatem, populi conjurant. Ecce tibi supplicium adest, terra dehincens absorbet eos; quid tunc familiaris? quid propinqui? an miseris auxiliari student? nec unus. *Omnes Israel*. Bieza tom. 1. l. 5. c. 8. conc. 5.

Achithophel - quasi quis consuleret Deum. 2. Reg. 16. 23. erat in senatu Davidis. Sed, cum David egrotaret, Absolone in patrem rebelli, solem orientem adoratur officiosus: deinde suam præstat operam, ut regem premet. 2. Reg. 17. 1. *persequar David hoc uelle*. Velloso in Judith Parænet.

Miseremini mei saltem vos amici mei. Job 19. 21. Non quasi abjecta ista vox, sed quasi censoria: nam cum injuste argueretur ab amicis, respondit, *miseremini*. hoc est, misericordiam debetis facere: opprimitis autem vos, & impugnat is hominem; cujus ærumnis compati pro amicitia vos oportebat. S. Ambrosius. offic. 3. c. 16.

Convocavit ad se amicos. Esth. 5. 10. Aman, cum esset intimus regis, multos habet amicos. Sed, cum rex in eum irascitur, nullus est, qui pro eo verbum loquatur. Sed Eumuchus ostendit linguam, in quo suspendatur. c. 7. 9. Sylveira in Luc. 16. q. 8.

Ocelliones quarit, qui vult recedere ab amico. Prov. 18. 1. Quod malus homo solvat amicitiam, non est ratio; pro ratione voluntas & voluptas est. Causatur injuriam, nè videatur temere amicitiam renuntiare. Velloso in Judith Disq. 6. Parænet. 2.

Apertis tibi foras mea quia caput meum plenum est rore. Cant. 5. 2. At illa excusatur se: *exploravi me unice mea*. v. 3. Per noctem S. Paulinus ep. 5. ad Sever. intelligit noctem Passionis Domini. Et Rupertus per guttas noctium, blasphemias, & contumelias, Judæorum. Quas cum anima audit, statim se claudit, ut eas declinet, & evadat. Arcam de dilecto audiuntur; caput ejus aurum optimum. v. 11. statim quarunt: *quid abiit dilectus meus? & quare non venit enim*. v. 17. Sylveira in Matth. 13. q. 2.

Una hora tecum permanebit. Eccl. 14. 14. *Amicus fidelis medicamentum vitæ*. Eccl. 6. 16. Eo egemus ægri, non sani. Qui ergo ægrum amicum deserit; jam se pharvacum esse negat. Octavianus hic.

Vidimus enim; & non erat aspellus. Unusquisque in viam suam declinat. Isa. 53. 2. 6. In gloria habet socios; in Passione cum omnes declinat. Sylveira cap. 10. in Matth. 18.

Non est, qui confabuletur eam ex omnibus charis ejus; omnes amici ejus spreverunt eam, & falli sunt ei inimici. Thren. 1. 2. *Et nemo auxiliabitur ei*. Dan. 11. 45. Justum sanè supplicium inferat hominis, qui spem suam in vanissimis creaturis ponebat. Erat, erit, illud tempus, quando homo, quem adoratur Mundus; in cujus obsequium omnes creature voluntaria emulatione conspiciant; mox ubi vel maxime egens auxilio, ab omnibus deseratur. Excluse Virgines fauce pulsabant ad ostium prudentium, & frustra clamabant, nihil, que intraverant, respondentibus, nedum de infelicitate earum condolentibus. Cur ita? nonne illis nota? nonne paulo ante familiariter convivebant? Ita est, ait S. Chrysol. Pl. 40. notæ erant virgines Virginibus; sed nihil eas juvit ea familiaritas. Vix aliud in vita humana communis: quam ab iis, cum affligimur, cum egemus; deserit: qui nostra cum egabant ope, nos comitantur. Hoc maxime timebat David: *nè quando rapiat ut leo animam meam; dum non est, qui redimat, neque qui salvum faciat*. Pl. 7. 3. Bæza t. 1. l. 5. c. 8. conc. 5.

Ex Novo, & aliis.

Quid faciam? Luc. 16. 3. Quare villicus in consilium non vocat amicos, sed tantum secum loquitur? Respondit S. Chrysol. serm. 125. quarit intra se consilium, qui foris, unde sibi jam succurre- ret non habebat. Quia, licet ante multos habebat amicos; cum tamen Dominus ejus irata facie in eum se exhibuisset; omnes sibi experiebatur adversarios ab omnibus desertus. Sylveira in Luc. 16.

Voluit deseri, voluit prodi, voluit ab Apostolo suo tradi: ut tu, si a socio desertus, si a socio proditus fueris, moderatè ferastuum errasse iudicium, periisse beneficium. S. Ambrosius in Luc. 6.

In pernoctia hebdomada vias sepe iteravit Jesus à Bethania in Jerusalem; nec in tanta civitate ipsum de nocte aliquando legimus hospitatum: velut non habuisset amicum, qui eum amoris gratia invitaret. Et non inquirens, nec requisitus est: pauper enim fuit à juvenilete. Ad altitudinem admirationis subvehit mentes; quod in civitate regia, Sacerdotali, neque etiam in Scribis, & Phariseis, in cultoribus templi, & Sacerdotibus, fuit Pontificibus, habebat dignum in veritate amicum. Sim. Cass. l. 13. c. 1.

S. X I.

Amici quomodo comparandi, & conservandi.

Domus me reliquit, diligens hoc seculum. 2. Tim. 4. 9. id est, malens otiosi, molliter quiescere, & deliciari in sæculo; quam cum Paulo periclitari pro Christo. S. Chrysol. necesse, inquit, erat, ut diligens sæculi voluptates, derelinqueret eum; qui eas non amabat. Cornelius hic.

Si placent anima, in Deo amentur: quia & ipsa mutabiles sunt; & in illo fixæ stabiluntur: alioquin irent, & perirent. In illo ergo amentur, & rape ad eum tecum, quas potes; & dic: hunc amenius: ipse fecit hæc, & non est longè &c. S. Aug. Confess. l. 4. c. 10.

S. Chrysolomus hom. 61. in Matth. 18. rationem reddens, cur aliquorum amicitia facile dissolvantur: si spiritualis, ait, esset radix, nulla res secularis eam evelleret. Ea certè charitas, quæ Christi causa fundatur, firma, stabili, atque inextinguibilis, est; nec ulla re conquassatur: non obretractatione, non periculo, non morte, non alia re temporalis. Et infra: omnia, quæ secularis amicitias tollunt, spiritalem confirmant amorem magis, atque stabiliunt.

Nihil sic facit amicum, ut lingua gratitudinis studiosa, os bene loqui solens, anima sine saltu, contemptus variæ gloriæ, contemptus honoris. Idem hom. 40. in Acta Apost.

Acquire tibi dulcia labia, & habebis tibi omnes amicos. S. Isaac l. 1. de contemptu Mundi c. 13. Cum amicus omnia tractanda sunt; sed prius de ipsis. S. Greg. Magn. l. 1. ep. 33.

S. X I I.

Amicitia cum quibus ineunda, quorum fugienda.

Ex Veteri, & Novo.

Uniculus triplex. Eccl. 4. 12. significat perfectam amicitiam inter paucos; puta inter duos, vel tres, consistere. Hi enim imitantur Sanctissimum Trinitatem, in qua trium personarum summa est, & unio, & concordia; quæ inter plures, solet languere, & evanescere. Ad hoc significandum à Poetis finguntur tres Gratia; quod tribus nexibus videatur coallescere, & conservari, amicitia. Cornelius hic.

Dilecto ab iniquo, & deficiente mala abs te. Eccl. 7. 2. Amicus est velut sanguis in corpore, qui vitam continet comitatur. Is, si bonus est, vitam prorogat, & conservat, juxta illud Eccl. 6. 16. *amicus fidelis, medicamentum vitæ, & immortalicus*. At si inficiatur, & malus sit; morbos avertit; & animæ peccata inducens; exitio est. Octavianus de Tusco hic.

Vinum novum amicum novus. Eccl. 9. 15. Sap. enim in ore, bullit in ventre, fallit in capite, later turbulentum in fere. S. Cyrillus Apolog. l. 1. mor. c. 19.

Pondus super se tollet, qui honestiori se communicant. Eccl. 13. 2. Multi ambiunt aulas magnatum, ut eorum familiaritate honorati sint, & dignitates, ac lucra, capiant. Verùm, Siracides hic sapienter idipsum diffusit. Ubi enim sunt impares, superior vult dominari inferiori; illique multa imperat, quæ inferior præmetu, & pudore, recusare non aude: quare potius servus est, quam amicus. Cornelius hic.

Si oculi tui scandalizati te. Matth. 5. 29. Et si aliquem tantum diligas, ut eo oculi utaris vice: aut ita tibi aliquem utilem esse putes; ut eum dextera manus ducas loco; & hi tamen anime tuæ fortassis incommodent: etiam istos à te abscinde. Et diligentiùs vim ipsam sermonis examina: non enim dixit, à talium societate discede; sed maximam separationem indicens, *erue, inquit, & projice*. S. Chrysol. hom. 17. hic. Non incongruè dexter oculus potest accipi dilectus amicus, & minister in divinis operibus, & in rebus divinis consiliarius: cui non est parendum, nè obijciatur; si nos vult scandalizare. V. Bæza hic.

Ex Patribus, & aliis.

Esto amicus cunctis, intimus paucis, fidelissimus universis. S. Cyrillus Apolog. l. 1. mor. c. 19.

Vulpes fenex, reatus conscia, cum poenitentia causa peregrinari vellet; fama id vulgante, varia animalia societatem offerrebant: canis; sed, quia latratu, & morfu, injuriam provocat, rejectus urfus propter furem; leo propter audaciam, pavo ob superbiam; lupus ob furta; porcus ob fortiditiam; asinus, quod sine ratione clamet; & lupus forte se proderet. His rejectis, assumptus pantherem, cujus os redolet; agnum mitem, leporem pulcherrimum, erinaceum cutis spinosæ, arminum fordes vitantem, formicamque prudentem. Corvus quarrens, quæ est hæc caterva? cui illa: electus comitatus prudentis. Idem ibidem c. 24.

Nunquam volo alium esse in amore conjunctum, qui à divina fuerit societate divulsus. Petrus Dam. l. 4. ep. 4. ad Ep. Auximanum.

Impius est, qui anime suæ pro suis parentibus est crudelis, majoremque temeritatem hac nemo habet; quam ut animam suam ponat ita periculosè quasi pro amicis suis, Petrus Blef. ep. 11. ad Clericum, ingressum religionis amore amicorum retardantem.

Non

Non potest convenire in lege amicitia Christianæ, qui solum congregare didicit, distribuere vero non novit. Hanc sanè novimus habere amicitiam gratam; ut non tribuere, credat esse iacturam. Sim. Cass. de Just. Chr. l. 15. cap. 17.

Si Deus est finis omnium, homo amicus justè relinquitur propter Deum. Et omnis vera copulanda est amicitia propter ipsum; homo verò finis hominis esse non potest. Non perditur amicus: si placuit emanare Deus. Et si ex hoc turbatus recedit, non fuit verus amicus: quia se Deo vult præferri; cui debuit in omnibus subjacere. Sim. Cass. ibidem.

S. X I I I.

Amicorum ferenda iactura, injuria, &c.

Cor meum contribuitum est - amici mei, & proximi mei, adversum me appropinquaverunt. Psal. 37. 41. 12. Job in omnibus ærumnis tacens, ad amicorum calumnias solvit silentium. cap. 19. 2. *Unguentum afflicti animam meam*; Sylv. in Joan. 13. q. 4.

Abba Rabbi: & ostendat est enim. Matth. 26. 49. Modo planè licet tibi, Christo, confidere in hominibus. Noli pavere: oscula habes, ubi vincula metuas. Sed propter miseriam cumulum i proditio later in osculo: Christi predicator, persecutor est Christi: elongandus est amicus, quem proximum vides labii verbi imminere. Oliva tom. 2. Strom. §. Pater! in manus tuas.

S. X I V.

Amicitia cum Deo, & Christo.

Ex Veteri.

Subicit mihi, si adit: Joseph filius meus vivit. Gen. 45. 28. Jacob cum audisset, filium suum Joseph in Ægypto regnare, dixit: *Subicit*. In hac ergo domo; ubi non terrena, sed vita Jesu, qui in Joseph figurabatur, queritur; & ipsa sufficit nobis: licet amici omnes mortales sint; dum Jesus auxiliator noster est; tibi regnare dicitur Christus. Guerricus serm. 1. de resurr. d. vocem fidelem, & plenè dignam amicis Jesu i. o. castissimum affectum, qui si loquitur: sufficit mihi, si Jesus vivit. Si vivit, vivo: cum de ipso pendat anima mea: imò ipse fit vita mea; ipse sufficientia mea. Sylveira in Luc. 1.

Elegit vobis hereditatem suam. Plal. 46. 5. Hereditatem suam vocat gentem: non quòd aliquando gentium nullam curam gesserit; sed vehementem in eos dilectionem, & cum eis conjunctionem, & providentiam accessorem, ostendens. S. Chrysol. hic.

Ecce tibi pulchra es amica mea. Cant. 1. 14. Hac est Ecclesia, atque animarum omnium, pulchritudo; ut amica sit Christi esse illa enim amicitia perfectè pulchritudo progreditur. Proinde non est pulchra nisi amica. Sim. Cass. lib. 3. in Luc. 1.

Dilecti mei mihi, & ego illi. Cant. 2. 16. q. 4. Dilecti mei amicitiam constantem teneo; quia ejus constantem benevolentiam erga me sentio. S. Greg. hic.

Quisquis Deum, æque habebit amicitiam bonam: quoniam secundum illum erit amicus illius. Eccl. 6. 17. Sentus est: qui Deum pie colit, amicum fidelem, & bonum, habebit. Illud æque significat: quantum fidelis erit Deo, tantum etiam permittet Deus, ut ei fidelis sit amicus. Seu qualis ipse est erga Deum, & proximum: talis erit & amicus ejus: hoc est, fidelis, & sincerus, erit illi; sicut fidelis, & sincerus est ipse cum Deo, & proximo. Octavianus hic.

Ex quibus Daniel unus erat. Dan. 6. 2. Regnante Nabuchodonosor Daniel splenduit, & à maxime horribili rege adoratus est. Balthazar item regnante floruit: nec minus illustris fuit Dario regna tenente: regumque successores nihil de ejus gloria immutavit; sed illi morte extincti sunt. At Daniel æqualem illis omnibus regnantibus splendorem obtinuit, Theodoretus hic. q. d. Quis crederet? amicum regis cum rege non petire? prodigiosum id videtur. Convenite huc, qui regum amicitias ambitis; qui stabilem statum in regis favoribus amatis. Unus est, qui volubilem fortunæ rotam rare facit clavus; nimirum quo inusti dei servitutes prostestamini. Dum Deo, & virtuti, innititur: regum successores nihil de nostra gloria immutabunt; firmi stabimus mediis humanis viribus; medio, rapidissimoque gurgite, quo volvuntur omnia creata. Bæza tom. 1. l. 1. c. 9. §. 12.

Ex Novo.

Qua est mater mea, & qui sunt fratres mei? Matth. 12. 48. Una sola, & communis, nobilitas, atque necessitudo cum Christo est; ut voluntatem Dei facias. Multò propinquiores Deo sunt, qui voluntatem ejus faciunt; quam qui summa carnis necessitudine conjunguntur. S. Chrysol. hom. 45. in cap. 22. Matth.

Fuit in diebus Herodis regis. Luc. 1. 5. Nullum verbum in Scriptura sine mysterio. Lucas ergo à verbo præteriti temporis incipit *fuit*; Joannes vero incipit per verbum *erat* imperfecti temporis. Cùm Joannes à divinis incipiat, utitur verbo *erat*, ad significandum divinarum Personarum æternitatem: Lucas autem ab humanis ordiens; per verbum *fuit* incipit; propter eam.

R. P. Spanner Eoly. Tom. 1.

rum transitionem; & mutabilitatem. *Ipsi peribunt; tu autem permanes*. Plal. 101. 27. Quo docemur, ut in amicitiam Dei nos conferamus, utpote quæ firma, & stabilis, erit: non verò in homines, in Mundum; in creaturas; quæ deficiunt. Nomen Deo peculiariter est subsistentia: ego sum, qui sum. Ex. 3. 14. Juxta Hebr. *ero, qui ero*. *Qui erit, misit me*. Ex 3. De hominibus Abdias v. 16. *bibent omnes gentes; & absorbent; & erunt quasi non sint*. Stella in Luc. 1.

Quis vestrum habebit amicum? Luc. 11. 5-7. Amicus, cujus ostium pulsatur, est Dominus, & Deus, & Servator noster Christus Jesus; qui omnes diligit; omniumque etiam eorum, qui in ipsum necdum credunt, salutem facit. S. Tirus Boitrensis hic. Amicus hic est Deus; qui nos dilexit, & unigenitum suum pro nobis tradidit. Ab hoc media nocte panem petimus, dum in tribulatione ejus auxilium querimus. S. Honorius Augustodun. serm. in dieb. Rogat. O quam pulsanti iste fecerit occurrere, qui sic fecerit tui cubile collocavit ad januam: qui, dormientibus servulis necessitatem solas, & primus, audit. S. Chrysol. serm. 39. Nota: in eodem cubili cum domino servi dormiunt; quibus incumbat attendere, quantum pulsaret ad januam, nè domini quies interrumpiretur. Et tamen servi dormiunt, solus dominus vigilat; cum homo petens panes pulsat. Pro certo habe: quòd cum necessitate laboraveris, omnes in tui subsidium dormiunt: solus Dominus vigilat, ut open ferat. Sylveira c. 20. in Luc. 11.

Lazarus amicus noster dormit. Joan. 11. 11. Gloriam hominis miror, cum audio illum amicum Dei vocari. Certè servi appellatio vulgaris cum sit, crederet adeo, si Dei addatur particula; ut mirum in modum præstantissimos viros exornet: Dei est servus. O elogium ineffabile! quid si amicus Dei valeat appellari. Elicobat tom. 1. mir. Chr. lib. 10. lect. 1. obs. 2.

Ex Patribus, & aliis.

Qui fuerit Dei amicus, diaboli est inimicus. S. Fulgentius serm. de Job.

Nos pro nobis ipsi paucos contemnimus aureos; ipse autem pro nobis etiam Filium suum tradidit. Utamur igitur ad commodum nostrum charitate Dei, fruamur ejus amicitia. Vos enim, inquit, amici mei estis: si feceritis, quæ dico vobis. Inenarrabilis misericordia! inimicos, & inhincito intervallo ab eo distantes, à quibus incomparabili emittentia ab omnibus differerebat; hos amicos & facit, & vocat amicos. Quid igitur patitur debemus? quid non libenter tolerare pro hac amicitia? S. Chrysol. hom. 23. in ep. ad Heb.

Renuntiat amicitia Christi, qui se amicitie conjunxerit diaboli. Idem serm. in illud: inimicitias ponam &c. Gen. 3.

Non tantum tempore pacis congaudeas Crucifixus, verum etiam tempore persecutionis eandem retine dim. Nemo se fallat, nemo se decipiat: Dominus & Diabolus, ab uno patere amari non possunt: aut enim diabolus odit, ut Dominus diligit; aut, si diligit diabolus, necesse est contemnatur Dominus. Non potestis duobus dominis servire. Luc. 16. S. Chrysol. serm. sup. illud: inimicitias ponam &c. Gen. 3.

Nesit tantum pacis tempore Jesu amicus, & tempore belli inimicus. S. Cyrillus Jeros. Catech. 13. Proh admirabilem hominum fidelium gloriam! Deum Patrem habemus, matrem ipsam Dei genitricem, fratrem primogenitum Christum Jesum, Deum, & hominem. O dulcem Jesum! nostrum verum amicum; qui sua nobis fecit omnia communia; & Patrem feliciter, & Matrem; ut fratrem ipsum veneremur, & amemus. V. Bæza hom. 1. in Luc.

Adverte, quis in amicum eligi dignior debeat; creatura, an creator? Dominus, an servus? Princeps, an vasallus? omnipotens, an infirmus? immensus, an modicus? omniscius, an stolidus? dives, an egenus? & postremo, ut multa transeam, summè bonus, & beatus; an miser, & malus? S. Thom. Aqu. opusc. 16. c. 14. Solus Christus verus amicus est, qui omni tempore diligit. Hugo Card. in Prov. 19.

Non invenietis fideliores amicos, & potentiores in caelo, & in terra; quam Jesum Regem angelorum; & Mariam Dominam nostram, Reginam angelorum. Thomas Kemp. par. 3. serm. ad Novitios serm. 2.

Vide, quomodo ab omnibus neglectus sum; quomodo ab omnibus expulsum; vide, quia nemo me in sua dilectione habere desiderat. Delectatio hominum est irrationalis quasi animalium. Inquire diligenter; & invenes valde paucos amicos meos. In Revelationibus extravaganantibus. S. Brigittæ c. 51.

Amicorum hujus sæculi amor valde est imperfectus: serò amare incipiunt, citò desinant, parum amant. At Christus Dominus, etiam ut homo, perfectè suos dilexit Discipulos, & Electos. Citò incepti; qui ab instanti Conceptionis suæ intensissime suos dilexit, nunquam desit, neque desinit: nam nec morte amor illè finem habuit. Toletus in illud Joan. 13. 1. in finem dilexit.

Varia de amicis.

Vocavi amicos; & ipsi decesserunt me. Thren. 1. 19. Homo habet tres amicos: primus Caro; decipit, dicens ad suspensum sibi contentientes. Secundus Mundus; qui parat laqueum: *qui vobis*

Luc. 16. 11

Iam devotio fieri, incidit in tentationem, & in linguam diaboli. i. Timoth. 6.9. Tertius diabolus; qui suspendit sibi contentientem. S. Bonav. hic.

Quis vestrum habebit amicum? Luc. 11. 5. amicum venientem ad me non alium intelligo, quam me ipsum: nemo quippe chario: mihi, nemo germanior, est. Ad me ergo venit de via amicus, cum transitoria deserens ad me redeo &c. S. Bernardus in Rogat. de panibus. Fortassis, & nobis aliquando venit amicus de via, id est, de vita huius Saculi. Nunquid deserendus est? nunquid de domo projiciendus est? Panem bene intelligimus in his tribus charitatem. S. August. ser. 2.9. de verb. Dom.

Si amas, scribe obsecranti; si irascis, iratus licet scribe. Magnam & hoc desiderii solamen habes; si amici literas vel indignantis accipiam. S. Hieron. ep. 42. ad Neicam.

TITULUS XI.

AMOR.

S. I.

Transformat in amatum.

Num. I.

De bono, & malo, in genere.

Figura, Symbola.

Seno pulverem terra. Gen. 13. 16. Isidorus Pelusota lib. 3. ep. 296. notat, posteros Abra hic comparari terra. Cap. 15. 5. vero stellis coeli: quia ex his aliqui futuri erant sapientes, & sancti, & coelestes. Iublimis, & illustres, instar stellarum coeli: alii vero insipientes, pravi, terrestres. Cornelius hic.

Forma communiter mutant suam conditionem, & statum in materia sui conditionem, & statum: & sic nobis, si ille est: regina; si effretur: ducissa; si dux. Voluntas eodem modo suam mutat qualiterat qualitate amaris; cui velut sponsa nubit: si hic carnalis illa quoque carnalis efficitur: si spiritualis; hic familiariter evadit in spiritualium. S. Franciscus Salicrus tract. de div. am. l. i. cap. 4.

Anima nostra, ut ait S. Dionysius, assimilatur speculo: nam quoque verius vertetur illud, in illo respiciet. Si enim coelum versus speculi faciem posueris: coelum ipsum caruleum, lucidissimeque lumina ejus, in ipso micabunt. Si vero contra terram versaris: iam lutosas paludes, sterquilinaeque, & caetera spurcicia, quibus fecat, in eo cernemur reflexe. Sic anima, si faciem mentis in superiora elevari; id in ea respiciet: quod si ad terram respexerit; ejus immunditia commaculabitur. S. August. si terram diligis, terra est sicut diligis, coelum es. Si alieni puellae, que summo opere desiderat speciosa in oculis hominum apparere, dicere: quod quoties vultus ad sidera erectos haberet; ejus facies solis, ac coeli, pulchritudinem acciperet, aureoque capillos, rubicundas genas, nimioque splendore fulgentem vultum mutaretur. Quod si ad terram oculos, faciemque depperterit, iam illa pulchritudine amissa, pallida, lutulenta, ac deformis, cupit apparere; quantia cura coelum aspiciere fatageat; nec terram unquam dignaretur cernere: ut species, quam cupit, permaneret. Tibi, o anima, haec a Deo sententia intimatur: si ad sidera respicis; si Deum factorem tuum amaveris; pulchrior cunctis astris eris. Quod si in terram vultum depperteris, amorem terreno captaris; deformior cunctis immunditiis apparebis. Respice ergo coelum &c. Diez. Amor hominis erga Deum.

Num. II.

Patrum sententia.

Terra diligis? terra eris. Deum diligis? quid dicam? Deus eris? non audeo dicere ex me: scripturas audiamus: ego dixi, dixi estis, & filii excelsi omnes. Psal. 81. 6.

Amando Deum efficiuntur dii: ergo amando Mundum dicuntur Mundus. Idem serm. 85. de diversis. Talis quisque, nostrum est qualis esse ejus dilectio. Terram diligis? terra eris. Deum diligis? Deus eris.

Vivo ego iam non ego; vivit vero in me Christus. Galat. 2. 20. Idem tract. 2. ep. 2. in ep. 1. Joan. Transfusum cum amatis, aut filium; & cum eisdem vilescimus, aut chari sumus. S. Cyrillus in apolog. l. 1. c. 9.

Ubi est amor, ibi cor. Amor est vis unitiva: amor est vis transformativa. S. Bonav. serm. 24. de S. Maria Magd.

Cor, amando vitia, & peccata, fit quasi terra. Amando temporalia, inmoderate tamen extra Deum, fit aqua. Amando amicos carnales pure naturaliter fit aqua. Amando Deum fit ignis. S. Thom. Aqu. Ex cognitione boni, vel mali, per se homo non est bonus, vel malus; sed ex amore boni, vel mali, est homo bonus vel malus. S. Bern. tom. 3. ser. de div. dilect.

Non ex eo, quod agnovit, sed ex eo, quod amat, divinus fit homo: sicut non qui videt bonum; sed qui vult, fit bonus: & materia; non quia lucem ab igne capiat, sed quia calore, ignis

evadit: Sic amicus non ob lucem intelligitur, sed ob calorem amoris, divinus fit. Isidorus Clarus l. i. Orat. 47.

Num. I I I.

Amor Dei.

Pone me ut signaculum super cor tuum. Cant. 8. 6. Super cor, tanquam super ceram calidam, puram, & mollem, aptam suscipere impressam imaginem. Super cor calidum amorem Dei, puram munditiam sui, mollem pietate proximi. Corpus Christi ut sigillum ponitur: non ut ipsum, quod immutabile est, in nos mutetur; sed nos in imaginem Bonitatis ejus tranfmuratur. S. Albertus M. serm. 20. de manducac. Sacram. Pone me &c. statim infert: fortis est, ut mors dilectio. Imprime tibi quasi signaculo per amorem fortiter in herendo: ut a me quasi signaculo formam accipias; & mea subtili expressione similitudinem trahes. Filibertus Abb. hic Quanta fuerit impressio amoris, tanta erit & expressio similitudinis. Aloysius Novar. Electa Sacram. lib. 3.

Anima nostra foeda est per iniquitatem; amando Deum pulchra efficitur. Quomodo erimus pulchri? amando eum, qui semper est pulcher. S. Aug. tract. 9. in ep. S. Joan.

Num. IV.

Amor caelestium.

Conferuntur cali. Psal. 88. 6. Coelestium amatores coelos vocat. Diez Dom. 6. post Epiph. conc. 1.

Bonus sementis hi sunt filii regni. Matth. 13. 38. Justi vocantur hic filii regni, scilicet coelestis. In phrasia Hebraica: sicut filius hominis significat hominis ministerio destitutissimum; ita filii regni sunt, qui coelestia diligunt; & ad ea consequenda mediis omnibus uruntur. Sicut vice versa filii Seculi dicuntur, qui Mundo impensè serviunt; & quorum cura omnes in terrenis sunt. Vide Gen. 4. de filiis Cain, & Enos, diversae eorum occupatione. Diez Dom. 5. Epiph. conc. 1.

Similes est regnum caelorum. Matth. 13. 31. Nota: Ecclesiam militantem à Domino regnum caelorum vocari. Solet enim Scriptura homines terrenum, quas diligunt, nominibus appellari. Amatores terra terram vocat Jerem. 22. 39. Amatores Mundi vocat Mundum: & Mundos eum non cognovit. Joan. 1. 10. Amatores carnis vocat carnem: Non permanebit spiritus meus in homine, quia caro est. Gen. 6. 3. Coelestium amatores coelos vocat: Conferuntur cali, id est, justi mirabilia tua &c. Psal. 88. 6. Diez Dom. 6. Epiph. conc. 1.

Num. V.

Amor Mundi, Carnis, &c.

Ex Veteri.

Qua caro est. Genes. 6. 3. Ego enim, dicere vult, substantiam ex carne; & anima, illis dedit; ipsi autem, quasi sola carne circumdatis, ita virtutes negligunt; & solam carnem sectantur. Et iterum: ubi processerimus, statim audietis, terram eos non nominari à divina Scriptura; eò quod terrenis cogitationibus absumantur. Dicit enim: corrupta erat terra coram Deo. V. 11. S. Chrylost. hic hom. 23.

Circuveni terram. Job 1. 7. Id est, terrenos, qui terrenas sapiunt, & terrena sola cogitant, & meditantur, diligunt, atque requirunt. Origines hic. Mali, in quantum carnem terrenam sequuntur, rectè terra dicuntur. Quòd per terram homines terreni designentur, satis aperte ostenditur per hoc, quod Dominus Jobum quamvis in terra habitantem, à terra tamen segregare videtur. Nam cum Sathan dixisset, circuveni terram, & perambulavi eam, subjungitur: considerasti servum meum Job; quòd non sit ei similis in terra? v. 8. Frustra enim quantum videretur, an Job considerasset? qui terram circivisse, & perambulasse se, asserbat; nisi servum suum Job præter terram intellexeret. S. Thom. Aqu. hic.

Similes illis sunt, qui faciunt ea. Psal. 113. 8. Amor, adhaesioque anima ad creaturas coequat ipsam animam creaturae; & quò major, & integrior est amor; eò major aequalitas, ac similitudo resultat. Amor siquidem similitudinem inter amantem, & amatum, parit. Et propterea dixit David, loquendo cum illis, qui corda sua idololorum amori immerferant: similes illi sunt, &c. F. Joannes à Cruce, Ascensus montis Carmeli c. 4.

Ungueo parvuli diligitis infantiam? Prov. 1. 22. Juxta Lyr. Hugonem Card. fortuna bona vocat infantiam. Sapientia fortis praeat in plateis, &c. v. 20. In plateis nimirum ad mercatores; & qui lucris illudius hoc vocat parvulus, & infantes: quasi minuti animi; qui visibilibus, & minutissimis, rebus ad instar puerorum, contenti sunt. Cum esset parvulus &c. I. Cor. 13. 11. Mare Mundum significat: quòd tritum apud Patres. Quis concupiscit mare? quasi panis infantiam, Job 38. 8. Mundus quantum quantus esse videtur, ab infantulo factis involuto non differt. Magna ista, quia parvi sumus, credimus: multus rebus non ex natura sua, sed ex humilitate nostra, magnitudo est. Seneca l. 3. moral. quaest. 205. grandis saltus negotio se filium esse filii Pueri; rati; rati;

magis eligens affigi cum populo. Hebr. 11. 24. 25. Pondere ly grandis: quasi exigui animi, puerilique levitatis, fuerit; Aegypti regna amasse. Factus dicit Moytes cum Apollolo: cum essem parvulus &c. Juvenilia desideria fuge. 2. Timoth. 2. 22.

Fatum ut vos comedat. Dan. 4. 30. Terrena diligentes terreni efficiuntur. Nabucodonosor ob amorem inordinatum instar bestiae fuit. Stella de amore Dei meditat.

Facili sunt abominabiles, sicut ea, qua dixerunt. Osee 9. 10. Talis unufquique est, quale illud est, quod diligit, vel in quo consistit. Et hoc aedò verum est; ut qui Deum diligunt, vel qui Deo confidunt, autoritate Sanctae Scripturae, dicantur etiam dii, vel filii Dei. S. Rupertus hic lib. 4.

Ex Novo.

Potens est Deus de lapidibus istis suscitare filios Abrahæ. Matth. 3. 9. Non immerito lapidum nomine gentiles significati sunt, qui lapides coluerunt. S. Greg. hom. 20. in Ezech. q. d. potens est Deus, eos, qui cultum exhibendo lapidibus lapides facti sunt, iterum in naturam hominum, quam abiecerant, revocare. Pina in Eccl. Hier. 13. Non utique lapides irrationales, corporeoque, monstrabat Matthæus; sed homines infensibiles, & duros: qui quia lapides, & ligna, adorabant, impletum est illud Psalmi: similes illis sunt &c. Origines hom. 22. in Levit. Verè, qui colunt idola, & confidunt in eis, similes sunt diis suis absque sensu, sine ulla ratione; in lapides, lignaque, conversi sunt. In tendebat Matthæus his verbis in eos, qui de gentibus aderant, & idololatrico cultu lapides adorabant: qui credentes in Christum facti sunt filii Abrahæ; cum fidem, quam Abrahæ tenuit, sunt professi. Sim. Caes. l. 3. in Luc. 3.

Quomodo mundus non potest accipere. Joan. 14. 17. Mundum hic vocat amatores Mundi. Quare autem Paracletum hunc spiritum veritatis non possunt accipere immundi amatores Mundi? videlicet: quia consolationem suam habent, quia non lugent; quia de peccatis suis, quorum hic Paracletus remissor est, non dolent. Rupertus l. 11. hic.

In quo erant omnia quadrupedia &c. Act. 10. 12. Cur gentiles indicantur per talia quadrupedia quia talia adorabant: ideo in eorum similitudinem convertebantur. S.ylv. hic q. 13. Quisquis, quòd seipso est deterrus, sequitur amor; & ipse deterior. S. Aug. de mor. Eccl. Cath. cap. 3. Natura amoris est, quòd amantem in amatum transformat: unde si villa diligimus, & caduca; viles, & instabiles, efficiuntur. S. Thom. Aqu. opusc. 14. cap. 2.

S. I I I.

Amor presentiam, & possessionem, capit amati; de absentia dolet.

Ex Veteri, & Novo.

Ab quo liberis me esse facietis. Gen. 42. 36. Dolentis vos ista, inquit Abulensis: quia dolentes pro re modica faciunt propositiones universales: si, ut pauca bona dicant, beneant, se omnia habere: & si pauca bona eis desint, dicant, sibi omnia deesse. Ita Jacob tres tantum filios abfore fecit, ex vehementia doloris dicit, sed in animo desituros: cum tamen alios novem ei adhuc preesentent. Dolor hic oriebatur ex ingenti amore, quo super omnes volebat Josephum perditum, & Benjamin abducendum. Corn. hic.

Surrexit David, & abiit: sed & Jonathan ingressus est civitatem 1. Reg. 20. 43. Nota, sed & Jonathan. Quasi quid mirum, & incredibile, naretur: quòd scilicet Davidem Jonathan amicum dilexit: & tamen cum eo non jert, sed in urben belusiverit. q. d. Amabat Jonathan Davidem ut amicum suum; & absesse ab illo potuit? hoc erat, corpus vivere sine anima. Ludov. Alvarez in Josepho illustrato Illustr. 208.

Psallam novitui tuo altissimo. Pl. 9. S. Chryf. legit, canam. Et addit: hoc folet maxime fieri ab amantibus: qui enim amant, canunt in amantes canticas: etsi illos non vident; & per canticum seipos consolantur.

Non proponetis ante oculos meos rem injustam. Psal. 100. 3. Ante oculos habemus, quæ diliguntur, & in quibus delectatur animus; in his moratur aspectus. A re ergo mala oculos avertere, est, quidquid Deo displicet, non amare. S. Prosper hic.

Delicia meæ esse cum filio hominum. Prov. 8. 31. Ubi amor, ibi oculus: nec tantum oculi, sed & aures, & lingua, & cor. Hug. Card. hic. Ubi amor, ibi oculus: libenter aspiciamus, quod multum amamus. Richardus à S. Viç. lib. de Beniam. c. 13. Si jure beatus creditur, qui ubique invenit, quòd amant; julle vigor patientia Ater, hoc est, beatus, nominatur; qui undique obviat, quòd desiderat. Id. ib. c. 26.

Sub umbra illius &c. Cant. 2. S. Theodoretus lib. Hist. Relig. cap. 3. ait, per hec verba animam eximium suum profiteri amorem; quippe quæ vel ejus umbram optaverit: quandoquidem amantibus nedam dilecti aspectus; sed & domus, & vestis, & calcei grati sunt; & quidquid vel minimum ejus umbram præferat.

Astralli ab eis. Act. 21. 1. S. Chryf. & Arias, legunt, avulsi. Si R. P. Spanner Poly. Tom. 1.

gnificat, quòd multa vi, & violentia, separati, tanquam à filiis charissimis. Quam difficulte amantes ab amantibus separantur. Sylv. hic.

Ex Patribus, & aliis.

Impatiens est amor, nec lacrymis modus fit; nisi amori detur, quòd amatur. S. Aug. Soliloq. l. 2. c. 11.

Inclinat amor amantem. Idiota de am. div. c. 1.

Viget ipse amor, cum presso cito, quòd amatur; & languet, cum abest. Id. ib.

Amor vita est animæ. Quomodo animæ benè esse potest amore languente? semper enim anima languet, quamdiu dilectum præsentem non habet. S. Bonav. serm. 1. de adv.

Subtractio rei, quam amas, augmentatio desiderii est; & quòd ardentius desideras, cares ægrius. S. Bernard. serm. 51. in Cant.

Amor, nisi ad desiderata pervaserit, necat amantem; & ideo vadit, quò dicitur, non quò, debeat. Et quid plura? amor, quòd amat, non potest non videre. S. Chryf. serm. 147.

Amantibus quid unquam dulcius, quid jucundius, esse potest? quàm alterutro fovèri affectu, alterutro delectari aspectu? Omnia vident; si invicem non vident; horrent omnia, forsdent omnia: Richardus à S. Viç. in Pl. 118.

Heliotropium. Lem. Quis nos separabit? Rom. 8. 35.

S. I I I.

Amor est beneficus, liberalis.

Ex Veteri, Novo, & Patribus.

Vestibus Esau valde bonis induit. Gen. 27. 15. Amoris primas mater Jacobo dicaverat. Alvarez in Gen. 37. Ex amore majoratum, cum benedictione paterna filio Jacobo procuravit mater Rebecca. Idem.

Diligebat eum - sicque illi unquam polymitam. Gen. 37. 3. Verus amor manibus probatur: qui verè diligit manus statim aperit. Diligit Jonathan Davidem. 1. Reg. 18. 1. Dilectionem audit sine manibus; regius fert dona. Pastores Jesulo nihil leguntur obtulisse, sed magi Matth. 2. 11. Hic est Filius meus dilectus. Matth. 3. 17. Estne hic amor sine donis? Sciens, quia omnia dedit ei Pater in manus. Joan. 13. 3. Omnia dedit Filio, qui semper omnia dilexit. Beniamino à Josepho præ ceteris dilecto major venit pars. Gen. 42. 34. Cum Spiritu Sancto, divino amore, verentur dissipare linguæ, Amor dat munerum. Alvarez Illustr. 30.

Imple accos eorum frumento, quantum possunt capere. Gen. 44. 1. Hac est mensura, quam solet facere amor. Oleaster hic.

Expollavit se Jonathan tunicam sua. 1. Reg. 18. 4. Viator calore æstuans tunicam exuit. Jonathan amore flagrat: dilexit enim Jonathan quasi animam suam; ideo expollavit se. v. 1. Quares, cur Jonathan vestimenta potius dederit, quàm aliquid aliud? dare poterat in signum amoris pecuniam, &c. Respondet Toftatus, Abulensis: quia Jonathan tunc non dabit bonum aliquid, ut ditaret David; sed ut ei amorem suum ostenderet. Cùm scilicet ei dare non posset, dedit omnia, quia ipse erant immediata. Dare ergo omnes vestes, erat quasi seipsum dare totum: dedit quoque arma charissima. Henricus Jonghen nupt. agni par. 1. Exh. 8.

Adamavit eum rex & posuit eandem regni in capite ejus. Esth. 2. 17. Cum amavit, pluiquam, omnes, pluiquam omnibus, dedit ei. Sylvetra in Apoc. 2. 7. vimentis dabo edere de ligno vitæ. Sicut enim ad sapientiam, & judicem, spectat argueretia proprium amoris est, dare. Idem.

Diligite benefecite. Matth. 5. 44. Diligite gentem nostram, & Synagoga ipse adificavit nobis. Luc. 7. 5. Beneficium, amoris signum est. Filioi, non diligamus verbos, sed opere, & veritate. Sylvetra in Matth. 8. q. 8.

Citò proferte solum primam. Luc. 15. 22. Ubi filii amore exarsit, de vestis pretio mox curat. Quasi erubesceret, filium dilectum vel momento non videri eleganter vestitum. Primas habet in habitu, qui primas habet in amore. Alvarez Illustr. 30.

Nihil tam utile, quam diligi: nihil tam inutile, quam non amari. S. Ambrosius Offic. l. 2. cap. 7. Qui aliquid amat; eivult prodese. Clemens Alexandrinus lib. 1. pedagog. c. 8.

S. I V.

Amor est operatorius, inquietus &c.

Meditabar in mandatis tuis, qua dilexi. Psal. 118. 47. Negligere nunquam potest homo, quæ diligit. Cassiodorus hic.

Levavi manus meas. Ibidem. Non enim in sermone est regnum Dei, sed in virtute: ob eam causam divinus Prophetæ meditationi actionem adjungit. S. Chryfost. hic.

Filiis meis non diligamus verbo, neque lingua; sed opere, & veritate. 1. Jo. 3. 18.

Probatio dilectionis exhibitio est operis. Numquam est Dei amor